

პ. ბუბუჩიძის მიერ წერილი

ქვეყნის ხმა

სოციალ-დემოკრატიული პოლიტიკური, ეკონომიკური
და ლიტერატურული ჟურნალი.

კვირა 12 თებერვალი
1928 წელი

ჩემდამდე და კანტორა
რუსთაველის პარკი, № 22, ოთახი 20. ტელ. № 23-87
ღაია ყოველ დღე, გარდა კვირებისა, დღის 9-1 საათამდე

№ 56 (4)

შეკრული სტინაბარსი

ქვეყნის გადაფასების შემდეგ— ელენორა მახვილძე; ნ. ჟორდანიასა და აბრამოვიჩის პოლიტიკური გამოკითხვა; მებთანხმებულთა მორიგი ამოცანები — ს. ელიაშვილი; მენშევიზმის ერთ-ერთი სახეობა — კ. ვაჯრიშვილი; ამხ. სანდრო გვირაძის დაკრძალვა — პროლეტარი; საზღვაოგაირო წერილები და დებეშები; ბრიძოლა ბიურო.

კრატინის წინააღმდეგ — ლეო შენგელია; გ. ქუჩიშვილი — სალიმეშვილი; ზაგარო ვაჭრობის საკითხები — ი. ნახია; რკინისგზის მთავარი სახელოსნო — კ. მაჭარაძე; ეხლა და უწინ ვადერი ბუნიანი; ელექტროფიკაცია საქართველოში — ივ. ივ. მემშარიაშვილი; ყოფ. ახ. მარკსისტთა განყოფილება; წერილები პრივილეციდან.

კველის გადაფასების შემდეგ

1926 წლის მაისის თვიდან მე დავსტოვე ს. ს.-პარტიას; ჩაღდენი საბჭოთა რესპუბლიკის წყობილების ფორმის გადართობა ერთადერთი საუკეთესო ფორმად, რომელიც უნდა მივიყენოთ მთელი მუშათა კლასის სოციალიზმის სამეფოში. ვადარებ რა ჩვეულებრივ დემოკრატიულ რესპუბლიკას ფორმას საბჭოთა წყობილებასთან, მე ამ შედეგიდან გამოვიყვანე შემდეგი დასკვნა: არა თუ ხელს ვიღებ საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ ბრძოლაზე, რა საშუალებითაც და რა მიზნითაც არ უნდა სწარმოებდეს ეს ბრძოლა, — არამედ მე ჩემი მთელი არსებით მივადიდ მიმართა ჩემი თავი დავდებნარი საბჭოთა ხელისუფლებას, რათა გამაგრდეს და განმტკიცდეს იგი.

საბჭოთა წყობილებისადმი ჩემი დამოკიდებულებიდან ნათლად სჩანს, რომ მე სასებით ვაქსუვიტე ვაქვინი მეროე ინტერნაციონალის პოლიტიკურ ხაზთან საერთოდ და კერძოდ კი ს. ს.-დ. პარტიასთან. ამ პარტიის მოქმედების გადანიხივა გამოიწვია ჩემში ამ პარტიის მიმართ არაღმადგობელი მუშაობის შედეგებმა. ეს შედეგები ნათლად მიმტკიცებენ მას, რომ ჩვენს არაოფიციურ მუშაობაში, რომელიც მიმართული იყო საბჭოთა წყობილების წინააღმდეგ, ჩვენთან არ იყო მუშათა ფართო მასები და არც ძველი რევოლუციონური ინტელიგენცია. ამით მე დავრწმუნდი, რომ ჩვენ განვცალკევდით მუშათა მასებისაგან, მათ ჩვენგან იბრუნეს პარტი. ეს მოვლენა თვით საბჭოთა ხელისუფლების ბუნებაში უნდა ვეძიოთ, რომელიც ვახადა მუშათა კლასი თვის სახელმწიფოს ბატიონ-პარტიონად.

მეორე ინტერნაციონალის მოღალატეობაში ამ 10-15 წლის განმავლობაში სრულიად შეგნებულად მიმიყვანა ამ დასკვნამდე, რომ დღეს სრულს რწმენით ვამბობ:

მეორე ინტერნაციონალის ოდესღაც სწორი პოლიტიკური ხაზი, რომელიც იმაში გამოიხატებოდა, რომ ყოველ ვაჭარს ლეგალიზაცია და არა ლეგალური შესაძლებლობა გამოეყენებინა პარტიის პოლიტიკის განსამტკიცებლად მუშათა და რევოლუციონერული იდეის გავლენის მიზნით, საბოლოოდ, რომელსაც აგრე ბრწყინვალე ატარებდა პირველად 1900 წლებში გერმანიის სოც.-დემოკრ. პარტია ბერლინისა და ჟნევის ხელშეწყობით, ეს ხაზი თანდათანობით გამოიყვანა, გადავიყვანა და იმდენად შევცა ლეგალური შესაძლებლობას, რომ მივიღო კლასთა ბრძოლის უარყოფამდე.

ამის ნათესაყოფად ვაგისნებოთ გერმანიის სოც.-დემოკრატების მიერ სამხედრო კრებების ხმის მიცემა 4 აგვისტოს 1914 წელს. იმა ვაჭარს გერმანიისა და სხვა მეომარ ქვეყნების სოც.-დემოკრ. პარტიები შოვინიზმის ალში, და მეორე ინტერნაციონალი; რომელიც ჩვენს მშვენიერად გვეჩვენებოდა, გამდა ბუჩუქაშვილი კლასების პოლიტიკა გამატარებლად ბრძა იარაღით. მეორე ინტერნაციონალის პოლიტიკა არის ამაყმად უღირსად რეაქციონერი პოლიტიკა, ამით ახსნება მეორე ინტერნაციონალის დამოკიდებულება საბჭოთა კავშირის მიმართ. მეორე ინტერნაციონალის კარგაი ახსნაიერეს აგრეთვე ჩინეთის რევოლუციონალისადმი, — მეტი რომ არა ვთქვათ, — ერთად გულგრილი მოჰყოლობა ინგლისს მეშობროვლად ვაჭარს, ცხვანდა თუ არა მტრული, პასიური დამოკიდებულება მანქან და თვით საბჭ. რესპ. ვეგენი მებრუნების ფორმების მტრულად შესაგება? ასეთივე მტრული პოლიტიკის საბჭოთა ხელისუფლებისადმი ატარებენ იმპერიალისტური კვენიის და ჩამდენად მეორე ინტერნაციონალი ამ შემთხვევაში არ განსხვავდება იმპერიალისტური პოლიტიკის ხელმძღვანელებისაგან. იხვენად

იგი რეაქციონერი ირგანიზაციაა. მაგრამ, ჩვენდა საბედნიეროდ მუშაია ქალის მოძრაობა დღით-დღე იზრდება და ძლიერდება მესამე ინტერნაციონალის ხელმძღვანელობით. ამ მიზეზების გამოც და არ გავგება არ ეპატიება არც ერთ პარტიის რევოლუციონერს. აი, ყველა მოსახრებეთ, გვერდში ამოუდგეთ კო-

მუნისტურ პარტიას და მთელს ჩვენი ძალიანობით დაგვხმარეთ მას მსოფლიო რეაქციის დაღვრევაში და სოციალიზმის მოახლოებაში.

ელენორა მახვილაძე.

საქ. დემოკრატიული ინსპექციის ყოფილი დამფუძნებელი კრების წევრი.

6. შორდანიასა და აზრამოვიჩის კოლეგიის გამო

II.

კატა ვერ შესწავლა ძიგებასა, პარსკვიცა დღესაო.

ამ პოლემიკაში ჩვენ უკვე გამოვარკვიეთ 6. ყორდანასა და მისი მოხრებების როლი (იხ. „ხალი გზა“, № 53). დავგერას მხოლოდ მოქ. აზრამოვიჩისა და მისი მოხრებების როლის გამოვარკვევა.

აზრამოვიჩი, რა თქმა უნდა, მართა არ არის. მას შხარს უმწვენებენ, ან უკეთა ვთქვათ, მას სასჯარდობენ. ისეთი დიდი ავტორიტეტული და მარქსიზმის წინაშე დამსახურებული მწერლები და მეცნიერები, როგორიც არიან კარლ კაუტსკი და ოტტო ბაუერი.

რა სურთ ყველა ამათ? ვის ეგზობრბაან? ვის წინააღმდეგ იბრძვიან? რა თვალთ უყურებენ საბჭოთა წყობილებას? ორივე დასახელებული მწერალი მეუროგებულ ბტერია საბჭოთა წყობილებისა. და იმავე დროს, თუ მათ სიტყვებს დაუჯრებთ, ისინი და ყველა მათი ამჟოლ და მყოლები მეუროგებელი შტრები არიან იმათიც; ვინც საბჭოთა წყობილების წინააღმდეგ შტრევაზე ვადაღიან.

ასეთი ტაქტიკა გავიარანი ულოლოკო ტაქტიკაა. დღეს, მეოთხე ჯგუფის შგერობდაც კი იტის ჩვენში, რომ მისი მოსახლო მტერის მეუროგებელი შტრის მისი მოყვარეა. თუ შენ ამა თუ იმ წყობილების მტერბ, ამით ამ წყობილების ყველა სხვა შტრებს ეხმარები და მოხმარების გრძობი...

ეს ისეთი აჭირომაა, რომ მისი არ ცოდნა დღეს არავი არ მიეტყება. მაგრამ კაუტსკი და ოტტო ბაუერი და მათთან ერთად მთელი მსოფლიო მენწვენიშე მეორე ინტერნაციონალის სახით ამ ულოლოკობას როდც სოფიზმებით ამართლებენ.

ისინი ასე მსჯელობენ: მსოფლიო არმა და შემდეგ რუსეთის დიდმა რევოლუციამ თავისი სამოქალაქო ომებით მთელი ქვეყნის პროლეტარიატი და ყველაზე უფრო, რა თქმა უნდა, რუსეთის პროლეტარიატი, მოჰპანცა. დღეს პროლეტარიატისთვის ომი და შემდეგ ხელახალი რევოლუცია მიუღებელია. ამავე დრო რუსეთში რევოლუცია გრძელდება; ეს ქვეყანა დღესაც რევოლუციის პერიოდშია... კომუნისტები დღეს რევოლუციონერ ბრძოლას აწარმოებენ, როგორც აღმოსავლეთში, ისე დასავლეთში. მაშასადამე, ჩვენ არ უნდა შევეშალოთ ხელი საბჭოთა კავშირს...

ასეთი მეორე ინტერნაციონალის ოდერების მსჯელობა, რასაც აზრამოვიჩი და მისთან ერთად რ. ს. დ. შ. პარტიის ევროპიული „დღევანდელი“ სიტყვა-სიტყვით იმეორებენ.

6. ყორდანია ამაზე სრულიად სამართლიანად ეციხება მათ:—თუ ეს ასეა, თუ ის ბრძოლა, რომელსაც კომუნისტები აწარმოებენ რეაქციონერ ადმინისტრაციის, ისე დასავლეთში, რევოლუციონერ ბრძოლა, თუ ის ქეზნა და თანაგრძობის დინასია, რატომ სურს მეორე ინტერნაციონალი? რატომ არ მიყვება იგი კომუნისტების მიერ გათვლილ გზით?

ეს კითხვა სრულიად სამართლიანია. ორში ერთი: ან კომუნისტური ბრძოლის მეოთხე სწორია, ისინი აკითხვენ მსოფლიო რევოლუციისა და სოციალიზმის საწყის და ყველა რევოლუციონერი, ყველა სოციალისტი, კავშირბრძობის შეტყობის მებრძოლბათვის ყველა მეზობელი მათთან უნდა იყოს, ან კომუნისტების გზა

დამოუხვევლი და ყველა პარტიოსანი რევოლუციონერი „მათ წინააღმდეგ უნდა იბრძოდეს“.

კითხვის ასე დაყენება ერთად საბიფათო გამოდგა, როგორც მეორე ინტერნაციონალის დიდრონი იდეოლოგიებისთვის, ისე მორიელი ტანის იდეოლოგებისთვის, ისეთებისთვის, როგორიც არიან აზრამოვიჩი, დანი და ირაკლი წერეთელი.

აი, რა პასუხს აძლევს ყურდანიას ზემოთ მოყვანილ შეკითხვაზე მოქ. აზრამოვიჩი:

„ჩვენ შიერ ნაწიერები მეთოლი, რომელიც მიზნად ისახავს კომუნისტური დიქტატურის გზარწნასა და ვადაგვარებას და ამ გარემოებით გამოწვეულ მუშათა მოძრაობის აღორძინებას, რაც თავის ძალდატანებით აძტოლებს დიქტატურის დასტოვის თავისი პოზიცია, 6. ყორდანის არ აკმაყოფილებს. ის ამას ეცხბის ბოლშევიკებისთვის თხოვნა-მუდარება: (увещевание большевиков) და ირანთლოდ გვეკითხება: სად არის ის მუშათა კლასი, რომელიც იბრძობებს რუსეთში ომისა და ბოლშევიკების დიქტატურის წინააღმდეგ?..“

მოქ. აზრამოვიჩი, ეტყობა, თვის ცუდადა გრძობს კითხვის ასე დაყენებას... მან იცის, რომ ამ კითხვაზე ვადაჭილი პასუხის მიცემა, იმავე დროს იქნებოდა საბჭოთა პროლეტარიატის ნამდვილი სახის გამოამდგნება, რაც, რა თქმა უნდა, ხელსაყრელი ვერ იქნება აზრამოვიჩი და კომპანისთვის და ყორდანისა შეკითხვაზე ის შეკითხვებზე უპასუხებს:

„სად არის ის მუშათა კლასი? სად არის ის ხალხი, რომელიც საქართველოში, უკრაინაში, ან ჩრლოლოკავკასიაში შესძლებს ძლიერბათისი აჯანყების მოწყობას საბჭოთა წყობილების წინააღმდეგ?..“

და აზრამოვიჩი მართალია ისე, როგორც მართალია ყორდანია! კავია ხოლმე, რაცა რი პოლიტიკური თანამებრძობელი, ყოფილი მეგობრები ერთმანეთს წყევლიდნან და ქიორში სწვლიდნან, მათ ბეერი რამ მართალიც წამოსცვებია, როგორც ერთმანეთის, ისე მათი საერთო მტრის შესახებ.

აი, სწორად ასეთი „წამოცდინილი სიმართლე“ ის, რომ საბჭოთა წყობილების ორივე მოსახლო მტერი ერთხმად გეუბნებნან: საბჭოთა კავშირში დღეს არ არის ისეთი ძალი, რომელმაც მუშელის ძლიერბათისი აჯანყების მოწყობა პროლეტარიატის დიქტატურის წინააღმდეგ.

კიდევ მეტიც: არა თუ რუსეთში, არამედ, არც ერთ ეგრედწოდებულ განათლებულ სახელმწიფოებში არ არსებობს ისეთი მუშათა კლასი, რომელიც იბრძობებს ბოლშევიკების დიქტატურის წინააღმდეგ.

ასეთია ის ქვეშარბიტება, რომელსაც საბჭოთა მოსიხლო მტრები გეუბნებნან. ის რომ ასეთ „მოსყიდულ“ პუნდისიტებს ეთქვება, როგორიც ყარბი და მისი თანამოკალმები არან, „ბრძოლის“ კალმონებში ერთხელ კიდევ იჯამბზებდენ ლევილის სასახლეში მათი „გაცივდებლობის“ შესახებ. მაგრამ დღეს საბჭოთა კავშირისა და მისი პროლეტარიატის შესახებ ამას საბჭოთა კავშირის და დანისა და აზრამოვიჩი და ეს კარავლ უნდა დაისაკობს საბჭოთა წყობილების როგორც მტრებას, ისე მოყვრებმა.

„სად არის ის მუშათა კლასი, სად არის ხალხი, რომელიც შესძლებს ძლიერბათისი აჯანყების მოწყობას

საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგე — სეიდინანდ გავითხება მოქ. აბრამოვიჩი და მით ის ამტკიცებს, რომ გერც საბჭოთა მუშათა კლასის, ისე მთელი მსოფლიოს მუშათა კლასის სულიერი განწყობილება, საბჭოთა წყობილებისადმი მის დამოკიდებულებას.

მაგრამ ესეც ცდება: კითხვის ასე დასმით მოქ. აბრამოვიჩი ამტკიცებს როგორც თავის საკუთარ, ისე მისი დაწინაურებულის, მეორე ინტერნაციონალის ლიდერების სულსკვეთებას.

თურმე აქ საშვე იმაში კი არ ყოფილა, რომ ისინი კომუნისტებს მათ რევოლუციონერ მოღვაწეობაში თანაგრძობნებენ. ეს მხოლოდ მათი პოლიტიკური ულოიაობის, — რომლის შესახებაც ჩვენ ზემოთ ვთქვი, — გასაძარბოებელი საბუთი ყოფილა. როგორც ხედავთ, აქ საშვე მხოლოდ და მხოლოდ იმაში ყოფილა, რომ მსოფლიო მენშევიზმს არავითარი ძალა არ ეგულდება ისეთი, რომელმაც შესძლის კომუნისტების დამარცხება. და ისინი დაიპყრებოდნენ არიან იძულებული გარეშე მასურებულეზა, გულგულ დაკრძოვით იღვენ, იძულებული არიან უკან მათთვის ბედნიერი შემთხვევის, როცა კომუნისტები რაიმე სასწაულით თავისთავად დაიტყვენ.

აი, რა აჩერებს მათ, რის იმედები აქვთ აი, რა არის მათი იდეალი და არა ის, რომ რუსეთში კიდევ რაკოვოლუცია გრძელდება და რომ ისინი, როგორც რევოლუციონერები, რითომ თანაგრძობნებ კომუნისტებს რევოლუციონერ ბრძოლაში.

ეს სტყუილია. ეს ყურთი მითარეული არგუმენტია, რომლითაც მეორე ინტერნაციონალის ლიდერებს სურთ დაემათილონ თავისი სამარცხენი მდგომარეობა.

კიბე ვერ შესწავდა მიტინგსაო, პარასკევია დასუთა...

ჩანებულნი ნათქვამია. ის სწორედ ზედამოკრილია მეორე ინტერნაციონალის ლიდერები, ისინი „მძებნე ვერ შესწავდა“ და თავის უძლურებას „პარასკევიათ“ ამართლებენ.

მაგრამ რომ შესწავლიდნენ? რომ მორიდდენ საბჭოთა წყობილებას? რომ მოეჩინათ ისეთი ძალა, რომელიც კომუნისტებს დაამარცხებდა?

თქვინი მტერია, — ისინი კომუნისტებს დღეს დააყენებდენ? მაშინ ისინი სიამოვნებით იტყობდენ საბჭოთა წყობილების აჯალბის როლს და თავის გასამართლებლად საღვიზნებიც არ დასტრიდებოდათ.

ამიტომ არის, რომ ყოველთვის, როცა საბჭოთა წყობილების თავზე შევიღებულბენ გრავიდებან. მეორე ინტერნაციონალის დიდი და პატარა ლიდერები ერთომ კარგ გენებაზე დგებიან... ყველაზე მეტი სიამოვნება მათ ტრაკოკიმ და ტრაკიუმმა აკრძობნის. აი, როგორ გულახდილად გვიუბნება ამის შესახებ მოქ. აბრამოვიჩი: „ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ყოველ შემთხვევაში რუსეთში არსებული რეჟიმის გახარწის სიმპტომები უკვე არის რასაც მოსაწყვებს დაწყებული შინაგანი ბრძოლა კომუნისტორ პარტიაში და პოლიტიკური აქტივობის გამზარება მუშათა კლასის ზოგიერთ ნაწილში“.

აი, სიამოლოე თუ გენებათ ეს არის! მართალია, მოქ. აბრამოვიჩს ეს იმედიც არ გაუმართლდა, მართალია,

კომუნისტებმა პარტია დღეოდ დიდობანა ტრაკიუმის მიერ მიყენებულ სტრატეგიას, მაგრამ ეს გარემოება სრულიადაც არ სცდის კომუნისტებისადმი აბრამოვიჩისა და მისი ამხანაგების დამოკიდებულებას. ეტყობა იმათ ძალიან მოსდებიათ კორდანის მიერ წამოყენებული ბრალდება: თქვენც კომუნისტებს თანაგრძობობით და რაც ძალი და ღონე აქვთ ცილილობის დაუმტკიცებლ თავის უღობიარე იზონინტს, რომ ისინიც ისეთივე მტერები კომუნისტების, როგორც თითო კორდანის და მისი ამხანაგები...

— ახა საიდან რავიეთ? საიდან გამოიყვანეთ ისეთი დასკვნა, რომ ჩვენ კომუნისტებს ვიცავთ, რომ მათ ეგნბარებით? ჩვენ ამას ისე, „ფსაჟონისთვის“ ჩავდივართ... და თქვენ კი მართალი გგონიათ, თქვენ გულუბრყვილებო, თქვენა? ჩვენც ისე გულთ ვგინდა კომუნისტებისა დამარცხება, როგორც თქვენ, მაგრამ ჩვენც ისე უძლურები ვართ, როგორც თქვენ. თქვენში კიდევ შენახულია ძველი ქართული აბავიზმი, რომელიც გაითქვამთ წამ და უწყობ იძობათ: — „ჩანებულნი, ხელი ხმალს იჯარა!“ — ჩვენ ასეთი უფიქრო ბრძოლის კიბობი დიდი ხანია ჩავივლიყვან იტყნებარის რევოლუციამ... და დღეს მხოლოდ ის დაჯერებია, რომ მხოლოდ სოციალისტური „ფსაჟონი“ შევინახობთ...

აი, რას ლაღლებდებ მეორე ინტერნაციონალის ყველა ლიდერები საბჭოთა წყობილების შესახებ, აი, რას ეუბნება აბრამოვიჩის ყველა სტრატეგინი ნ. კორდანისა. ამ უკანასკნელს კი გულუბრყვილობით დაუყოვნა კომუნისტებს თანაგრძობნით, მათ ეგნბობით.

ახა ამაზე მიტი გულუბრყვილობა იქნება? რით ვერ დაამტკიცეს აბრამოვიჩმა, დანმა და რუსი ესევიკებისა და ესერების ყველა ლიდერებმა, რომ ისინი კომუნისტებისა და საბჭოთა წყობილების შეუფრთხილები მტერები არიან, მხოლოდ უძლურები, უიზარებანი, უჯჯარებანი!..

ზათ ვერ დინახა ნ. კორდანმა, რომ ეს ოდესღაც სოციალისტები და რევოლუციონერები დღეს ისეთივე ყოფილები არიან, როგორც თითოეი კორდანია, რომ თუ დღეს კორდანს ქართული ნაციონალისტების მემარჯვინე ფოთის დაქტორი მეთაური და ხელმძღვანელია, აბრამოვიჩი, დანი, ჩინოვი და ძმანი მათნი თითი ხანია რაც პეტრე სტრუვესა და მილიუკოვის ზანაცში იმყოფებიან!..

ნუ თუ ეს ვერ დაუმტკიცეს ამ ყოველმა სოციალისტებმა ყოველ სოციალისტ კორდანის თონდაც იმითი, რომ, როცა ჩველსმა ბრძოლის საზოგადო დოკრიათა აუშნა, ჩრკა თითო კომუნისტორ პარტიაში შინაური უთანხმოება იაფიყო, ისინი მაშინვე ალაპარაკდენ „რევოლუციონერების“ ნიით და იმავე კორდანის გამოუჩინებს: საქართველოსა და პატარა ერებს ჩინი იმდღე ნუ ეჩინება: ჩინი ხმალს არ დაობრძობ მათ დამოუკიდებელი ანსიზობისთვის ბრძოლაში? და მართლაც, რა ბოძინირება იმ პატარა ერებში, რომ მათ დღეს კომუნისტორი, საბჭოთა ხელისუფლება აქით და არა დან-აბრამოვიჩისა და ჩერნოვ-მილიუკოვისია!

ჟანიჩი.

შემთაწინებელთა მოკრიბი ღვაწლცხმავანი

უკანასკნელ დღეებში ევროპის სოციალ-რევოლუციონისტებმა ორი დიდი დამარცხება იცემეს. ჩვენ მხედველობაში გვაქვს, რვა საათის სამუშაო დღის შესახებ ვაშინ-გერონის კონფერენციასზე მიღებულ კონფერენციის დამტკიცების უარყოფა ინგლისის მთავრობის წარმომადგენლის მიერ, ერთა ლიგასთან არსებულ შრომის საერთაშორისო ბიუროს და ნორვეგიის „მუშათა მთავრობისთვის“ უნდობლობის გამოცხადება. ორივე ეს ფაქტი დღესდღეობაში მნიშვნელოვანია რევოლუციონერ პოლიტიკის დანახასათებლად, რომ მასზე აუცილებელია კომუნისტების ყურადღების შეტერება.

ვაშინ-გერონის კონფერენცია 1922 წელს შეიკრიბა ისეთ მომენტში, როდესაც მსოფლიოში ორი ახლი დასრულებული იყო და ევროპის იმპერიალისტური მთავრობების ჯერ კიდევ გერ-განობლდენ ფეხქვეშ მტკიცე ნიდავს. ისეთ პირობებში სკანდინავი ქვეყნების მუშათა კლასის გულის მოსახებლ მათ უსათუოდ უნდა გამოეწინაბათ ერთგვარი საშუალება და მათ მიერ გაცემული მოწყალება გახლდათ კონფერენციის გამომუშავება რვა საათის სამუშაო დღის შემოღების შესახებ კონფერენციის მინაწილე საბელწმიდოებში. თავის შრავ სხედებულ

კონვენციის სტირდებოდა რატიფიკაცია თვითიული ქმენის მთავრობის მიერ.

ვამიგერონის კონვენციის შემდეგ ვაინა ექსაწლი და ეს კონვენცია დღესაც არ არის დამტკიცებული. თვითიული სახელმწიფოს მთავრობა შეუერთდა დანარჩენებს და უკანასკნელ დღემდე ავიანდებდა კონვენციის რატიფიკაციას.

ერთა ლეგსთან არსებულ შრომის საერთაშორისო ბიუროს ხელმძღვანელმა—სოციალისტმა¹ ალბერტ ტროსკი კონვენციის რატიფიკაციის დამტკიცებისთვის ამასწინად იმეზნაურა ერთობის სხვადასხვა სახელმწიფოებში, სადაც ის არწმუნებდა კაბიტალისტურ მთავრობებს. კონვენციის დამტკიცების აუცილებლობაში.

„სოციალისტ“ ალბერტ ტროსკი ამ მოვალეობაში ერთობის საერთაშორისო ბიუროს კაბიტალისტური მთავრობები არც იმდენად გულგებრევილინი აღმოჩნდნენ, რომ ალბერტ ტროსკის რჩევა-დარიგებები მიეღოთ.

უკანასკნელად ეს საკითხი უნდა გადაწყვიტა შრომის საერთაშორისო ბიუროს ყრევაში, მაგრამ აი, მოილოდნეოდ გამოიღის ინგლისის წარმომადგენელი სენატულ ბიუროში —ბეტტერტონ და აცხადებს, რომ ინგლისის არ შეუძლია დაამტკიცოს კაბიტალისტის კონვენცია რვა საათის სამუშაო დღის შესახებ.²

ამის წაყვალად ინგლისის წარმომადგენელი წინადადებას აძლევს ბიუროს პრეზიუმის 1929 წლის კონვენციისებზე, რომლის მოწვევა განხრახლდა აქვს შრომის საერთაშორისო ბიუროს, დღისთვის დღის წესრიგში საკითხი სხსენებულ კონვენციის გადასინჯვის შესახებ.

არ იყო მიულოდნელი, რომ ინგლისის წარმომადგენლის ასეთმა „თავხედობმა“ განცხადებამ ერთგვარი უწყალობლება გამოიწვია სხდომანზე მონაწილე რეფორმისტებს შორის.

საფრანგეთის რეფორმისტული პროფკავშირების ხელმძღვანელია ეუო გამოხატეა რა გაკვირვება ასეთი განცხადების გამო, უსაყვედურა ინგლისის მთავრობას იმაში, რომ, 1919 წელში გაკმეული დანიშნა ინგლისის მთავრობის მიერ კონვენციის რატიფიკაციის შესახებ, იყო არაუფრფველი და ეს უკანასკნელი ხელმძღვანელი და ტაქტიკური მოსაზრებები.

უფრო საყურადღებოა გერმანიის პროფკავშირების წარმომადგენელ მიულოდნელის განცხადება: „ინგლისის წინადადება—გაოდებს მიულოდნელი, ანგერის ყველა ამ ლინისმიებებს, რომელიც უკანასკნელი წლების განმავლობაში მიმართული იყო ამშრომლობიანი ურთიერთობის“ შექმნისაყენ მუშებსა და მწარმოებლებს შორის. ინგლისის წინადადების გამო თავის ირენს მწვევე უყმაყობლება მუშათა მასებში. რამდენაღ შეიძლება შექმნას უნდობლობა მუშებში შრომის საერთაშორისო ბიუროსადმი“.

ალბერტ ტროსკის სასოწარკვეთილებამ უფრო უმაღლეს წყირბილს მიიღწია. მან განცხადდა, რომ ინგლისისა წინადადების გამო შრომის საერთაშორისო ბიურო შეუძლია თავისი არსებობის ტრაიკული წყურებში“.

როგორც ამ ამონაწერებიდან სჩანს, სოციალ-რეფორმისტები ძალზე შეაშფოთა ინგლისის კონსერვატიული მთავრობის უარის განცხადებამ ვამინერტონის კონვენციის დამტკიცების შესახებ.

ეს გარემოება არც არის გასაკვირი, ივინაიდან ერთადერთი კოზრის რეფორმისტების ხელში სწორად იქ კონვენციის დადასტურება წარმოადგენდა, რომლითაც მათ სურდათ მუშათა უკანასკნელი წლების დამტკიცების როლიში გამოსულიყენენ, მთელი 8 წლის განმავლობაში უტრიალეს მათ ამ საკითხს. ამ წნის განმავლობაში მუშებმა საკუთარი ზრძოლით მოპოებული რვა საათის სამუშაო დღე ბეგრ ქვეყნებში უკვე დაპირკეს და ასეთი ზრძობის კონვენციის დადასტურება მაინც წინაშეადა რეფორმისტების ერთგვარ დაპირკებას.

როგორც მიულოდნელის განცხადებიდან სჩანს, მათ იმდენად რვა საათის სამუშაო დღის შეშობლება არ აწუხებთ, რამდენად მუშათა კლასში სდობის დაკარგვა. ამის

თავიდან ასაცილებლად სახრეოდენ ისინი ბურჟუაზიის მოწყალეების გამოღებებს, მაგრამ სოციალ-რეფორმისტების მოლოდინური პოლიტიკის წარმოებით წყლავაბრებული კაბიტალისმი დღეს უკვე აღარ საკვირობის მათი დანხარებას და ამიტომ გამოიღდა ასე გათამამებული ინგლისის წარმომადგენელი კონვენციის დამტკიცების წინააღმდეგ.

ტროსკი აღკვეცენ ნინავის ცრებლებს ეუო-მიულოდნელი-ალბერტ-ტროსკი შრომის საერთაშორისო ბიუროს ტრაიკულ მდგომარეობაში ჩავადრნისა და მუშათა კლასის მიერ ამ ბიუროს გულის სარკობის შესახებ. ევროპის მუშათა კლასი არასოდეს არ აწყარებდა იმდენ სხესენებულ ბიუროზე და მით უმეტეს აღარ ამყარებს დღეს, როდესაც მთელი არსებობის განმავლობაში ბიუროს მუშათა საკმის სასარგებლოდ აოტის ოდენაც არაფერი გაუკეთებია.

მა ერთი გვიბრძინათ შრომის საერთაშორისო ბიუროს ხელმძღვანელებმა, რა გააკეთეს მათ მუშათა კლასისათვის, ვარდა იმისა, რომ მუშების სხელებს ამ ბიუროში წამოკლებული ხელმძღვანელები მუსქან ჯამიერებს ლებენ ბურჟუაზიისაგან?

დამასათავებელია აგრეთვე, რომ არც ერთი ორატორიაგანს სიტყვაც არ დაძრავს იმის შესახებ, რომ მუშ. კლასი საკუთარი ზრძოლით მოპოვებს მ. ს. სამუშაოდღეს. ზრძოლისათვის ასეთი მოწყობები არასოდეს არ შეიღიდა რეფორმისტების სამოქმედო პროგრამაში და ამ ტრაიკიტივისის მათ არც ამ შემთხვევაში უღალატნიათ.

რა ვაწყობთ, რამდენი მუშახელიც არ უნდა გამოსთქვან რეფორმისტებმა, ასეთია კლასთა ზრძოლის ვარდაუელი კანონი. ბურჟუაზია არასოდეს არაფერს არ დასთმობს საკუთარი ინტერესების საწინააღმდეგოდ და მუშათა კლასის სასარგებლოდ. მათ ამ შემთხვევაშიც მათ მოიქცენ. მუშათა კლასს მხოლოდ ერთი გზა აქვს, მან საკუთარი ზრძოლის საშუალებით უნდა მოიპოვოს როგორც საათის სამუშაო დღე, ისე სხვა სოციალ-პოლიტიკური უფლებები.

ამ ზრძოლაში მუშათა კლასის ხელმძღვანელია მხოლოდ კომუნისტურ პარტიებს და მე-3 ინტერკონინალს შეუძლია და მანც სწორად კომუნისტური ინტერნაციონალის დროში ქვეშ უნდა დაიარაზოს ბურჟუაზიათან ვადამტკიცელი ზრძოლის საწარმოებლად.

არა ნაკლები დამარცხება სოციალ-რეფორმისტებს წილად ხედა ნორვეგიაშიც. მკითხველს მოესტენება, რომ ამ პარტია ქვეყნის ხელისუფლების სათავეში მიმდინარე წლის 20 იანვრამდე იდგა კონსერვატიული მთავრობა. ვასული წლის ოქტომბერში ნორვეგიაში ჩატარდა საპარლამენტო არჩევნები, რომელშიაც ერთგვარი ვამარჯვება წილად ხედა მუშათა პარტიას. 1924 წელში არჩეულ პარლამენტში მანდატები შემდგომიღად იყო განაწილებული: კონსერვატორებს—34; მიმდგომლობების პარტიას—22; ოლიგარქებს—36; მუშათა პარტიას—32; კომუნისტურ პარტიას—6.

ვასული წლის არჩევნებში მდგომარეობა საგრძობლად შეიცვალა. კონსერვატორებმა მიიღეს—30 მანდატი; მიმდგომლობების პარტიამ—26; ოლიგარქებმა—32; მუშათა პარტიამ—59; კომუნისტებმა—3. ამირი ვად, უფლებების ფრაქცია პარლამენტში დაურჩა მუშათა პარტიას და ნორვეგის მთავრობა მუშათა აგაბდინებია³ და მის ოლქის მიმართ მთავრობის შედგენა

მიუხედავად უძლიერესი ფრაქციისა, მუშათა პარტიას მაინც არ შეუძლია დამოუკიდებლად შექმნა მთავრობა, თუ მას შორის არ დაუტყობს ოლიგარქული პარტიები. ოლიგარქების შმაის დაჭერი დამხმარებელია მუშათა პარტიას. დაუყოვნებლივ განსტყობა მუშებს თანგამა მთავრობის შედგენის შესახებ და კიდევ შეადგინის, მაგრამ მუშათა პარტიის მინსტრებმა ვერც კი მოასწყრეს სამინისტროს საგარძობის დაკავება, რომ მთავრობის მიერ გამოქვეყნებული დეკლარაციის გამო

ნორვეგიის პარლამენტმა ლიბერალების წმინდის დახმარებით უნდობლობა გამოუცხადა „მუშათა მთავრობას“.

დამახასიათებელია, რომ მთავრობისათვის უნდობლობის გამოცხადების რეზოლუცია წარდგენილ იქნა არა კონსტიტუციონის, არამედ თვით ლიბერალების მიერ, სწორედ იმ პარტიის, რომლის (დახმარების იმედ) ქონდა „მუშათა მთავრობას“.

პრემიერმა ხორსტარდმა რეზოლუციის მიღების შემდეგ განაცხადა, რომ მთავრობა ვადადგება.

აბა სხვა რა დაიჩინება, ასეთია პარლამენტარული რეჟიმის იმპლიკაცია, „მუშათა მთავრობას“ ვერ მიიღწინდება ბურჟუაზიისაგან და უმძიმე ვასცილდა ხელისუფლებას.

ასე დაამთავრა ნორვეგიის მუშათა პარტიამ ხელისუფლებას ხელში აღების შორივი ფაქტი. ეს ფაქტი პირველი მავალით არ არის სოციალ-რევოლუციონისტებისათვის. ისინი ყოველთვის ებღალტებინან საბინიტრო პორტუგელს, როდესაც ასეთ შესახებ. უნეს რომელიმე შედეგ. ამ შემთხვევაში მოხდა სრულად ჩვეულებრივი მოვლენა, მაგრამ ობიექტურად განსაკვირვებით.

როგორც ვიტყვით, ნორვეგიის მუშათა პარტია თავისი თავი მიანიჭა უფრო მეტპარტენერ დანარჩენი ქვეყნების სოციალ-რევოლუციონისტულ პარტიებთან შედარებით. ეს პარტია, აღობა, ტაქტიკური მოსახრებით, არ შარდის მე-2 ინტერნაციონალში და ასეთ პირობებში „მუშათა მთავრობას“ იმუღებელი იყო უფრო მეტპარტენერ ვარაზებით სასე დეკლარაცია წარედგინა პარლამენტისათვის,

რამაც თვით ლიბერალური ბურჟუაზიაც დააფთხო და გადააბარა კონსტიტუციონისტების ბანაკში.

ამის შემდეგ მასოლოდელია, რომ მთავრობა შესდგება ბურჟუაზიული პარტიების კოალიციისაგან და მუშათა პარტია ვადაცა ოპოზიციამ იმ წმინდის შესახებ რუნებლად, რომელიც წარსულ აჩრქვენში მოიპოვა.

როგორც არ უნდა დაბოლოდეს ნორვეგიის „მუშათა მთავრობის“ ბედი, ერთი პირობა უსკარაა, რომ რევოლუციონისტების შეზამინებულ პარტიკას თანდათან ეკლებდა ნიადაგი. დღემდის ეს პოლიტიკა ტარდებოდა ბურჟუაზიისთვის სრული ასი პოლიტიკით სასარგებლოდ, ხოლო, როდესაც კერა მივიდა მუშათა კლასისთვის, ძეგლის გადასადგებად, ბურჟუაზიამ ამეგება ამიზღედაც უარი განაცხადა.

უკანასკნელ დღეებში ეს ორი გაცეკვილი ბურჟუაზიი სავან კარგი მითო სოციალ-რევოლუციონისტებმა, თუქც სასევათა, რომ ამ ფაქტით მათ რამიმ ბოლოდეს.

სამეფრიოდ რევოლუციონისტული პოლიტიკის ასეთი დამარჯებებით დღად შეუწყობს ხელს მუშათა კლასის გამოფხიზლების საქმეს და დაეყენებს მათ სწორ გზაზე. მუშათა მასები დარწმუნდებიან, რომ კლასური ბრძოლის გარეშე არ არის სხვა კამბალიონის უღლიდან მათი განთავისუფლებისათვის.

მეწმინდინარეობისმოქროი პოლიტიკა ყოიად გზა-ჯგარდინებ შარდდება. აქედან საჭიროა შესადგერი დასკვნის გამოყვანა იმით მიერ, ვისაც დღემდის კიდევ სწამს ამ პოლიტიკის სისრული.

ს. გლიაძე.

მენუპიზმის ერთ-ერთი სახეობა

IV.

როგორც აღვნიშნეთ, ს.რ. პროგრამის თავისებურება, ს.დ. პროგრამასთან შედარებით, გამოიხატებოდა განსაკუთრებით, მიწის საკითხის გადაჭრაში სოციალიზაციის სახით და, პროგრამის მუშათა ნაწილიში, უმუშევრობისაგან დაზრდვის მოთხოვნების წარმოცხადებაში. შეხვედრით უფრო ვრცლად ამ ორ მოთხოვნაზე შევსება:

ს.რ. წარმოადგენს, დემოკრატიული, ესე იგი ბურჟუაზიულ-დემოკრატიული რესპუბლიკის პირობებში და მიწის სოციალიზაციის ნიადაგზე უნდა წარმოებულყო შემდგომი განვითარება სოფლის მეურნეობის არა კამბალიონისტიკური გზით სოციალიზმის წინააღმდეგობით, რისთვისაც საშუალებათ აღიარებული იყო სხვადასხვა სახის საშოგო-სამეურნეო კოოპერატივების დაარსება და მათში გლეხობის სამეურნეო კოოპერატიული შემოქმედების გზაში. ამ წარმოდგენით, ქალაქ-მშრომელთა არმიის ერთი ნაწილი — პროლეტარიატი — მიიწევს სოციალიზმისაკენ კაპიტალისტურ მეურნეობის ნიადაგზე, მისი მეორე ნაწილი — მშრომელი გლეხობა — კოოპერატიულ მშენებლობის საშუალებით, განსაზოადებულ მიწის საშუალებლზე.

ეს ორგვარი გზა სამეურნეო ურთიერთობათა განვითარების, სრულად არ. უწყვედ ანგარიშს იმას, რომ კაპიტალისტური მეურნეობა წარმოადგენს ერთ მილიან ერთეულს, რომ არავითარი ზღუდე ამ შირვი ქალაქ და სოფლის შორის არ არსებობს და რომ ქალაქის, შედარებით სოფელთან, სამეურნეო ძალთა უფრო სწრაფი კაპიტალისტური განვითარება აქტიუდდებდა თავის ცვაქლების ქვეშ აყენებს სოფელსაც.

წარმოვიდგინოთ ერთ წყობს, რომ გლეხობამ ჩაიკეთ მიწები ხელში, გახდა მიწების მოსარგებლეთ კაპიტალისტურ წყობის დროს, პროლეტარიატის დიქტატორის გარეშე. რა მოჰყვებოდა ამის შედეგად? ამას შედგად მოჰყვებოდა სოციალიზაციის სწრაფი ვადასაჩრებთა, რადგან კერძო დავროვების, საქონელის და ფულის თვისუფალ ტრიალის პირობებში, და იმ უმეტესად, ფეოდალურ ნაშთების მოსპობის შემდგომ, სოფლის ფენე-

ბათ დაყოფა თავს იჩენდა განსაკუთრებული სიმდიერით, და კამბალიონ, არა მარტო საეკონომი და სავანდისმო-მეფრე, როგორც ეს ქაინდთ წარმოდგენილი ს.რ., ათამედ სამრწყელოც, დაწვევბად მთელი თავისი სიმძიმით მშრომელ გლეხობის მეურნეობას, უმართლოდ დაქტეტულს მთელთა იმის გამო, და არაბაობად აქტედე მშრომელ გლეხობის მიწით საგებლობის უფლებას.

ჩვენ პროლეტარულ დიქტატურის ქვეყანაშიაც კი, დიქტატორის, რომელსაც ნათლად აქვს გათავალისწინებულ სოფლის მეურნეობა და გლეხური უმთავრესად ხასათია ქვეყნისა და რომელსაც პროლეტარიატი ანგარიცელებს მშრომელ გლეხობასთან ვაჭრობა და მისი უღარიბესი ნაწილიც დაყრდნობით, აქვს ადგალი კულოკობის, თუქცა უმნიშვნელო ზრდას (მთელი კაპიტლის მასშტაბით), ამას აქვს ადგალი იმ დროს, როცა მთელი პოლიტიკა პარტიის მიმართულია გლეხობის დრობინაწილის ყთილდობის აწყობისაკენ და, როცა ამერიკურის ნეობით გეგმინდ ხელმძღვანელობა, რომელიც შესამლოა საწარმოთა საშუალებათა, საქონლისა და ფულის ტრიალის აპარატების პროლეტარულ ძალთუფლების ხელში ცენტრალიზაციის გამო, აუქციუბლად წარმოადგენს არაჩვეულებრივ ზომის საშუალებას სოფლის ეკონომიკაზე ზეგავლენისათვის) (მე-15 პარტიკონლის დიდგრილებდინან სოფლად მუშაობის შესახებ).

ამასთანვე ჩვენ ვიტყვით ბურჟუაზიულ ქვეყნებია სასოფლო-სამეურნეო კოოპერაციის საქანანობად და მისი სოციალური შემაგუნდობად, თუ ეს ინტერესებს წარმოადგენს და რა მიზნებს ისახავს იგი კაპიტალისტურ მეურნეობის და ბურჟუაზიულ სახელმწიფოს პირობებში: იგი წარმოადგენს შეძლებულ გლეხობის ორგანიზაციას, ემსახურება კერძო ინდივიდუალურ მეურნეობას. განმტკიცებას ამის ბურჟუაზიულ სახელმწიფოსი ერთ-ერთი თვალსაჩინო დასაყრდენი.

ბურჟუაზიული სახელმწიფო, როგორც ვაბატონებულ ბურჟუაზიულ კლასის ორგანი. იგი შეუწყობს ხელს სოფლის მეურნეობის სოციალიზმის გზით წარბარ-

თვის. ამავე დროს, თუ ჩვენ მივიღებთ მხედველობაში, თუ რა სახე უნდა მიიღოს დემოკრატიზმის გზით, მსოფლიოში იმპერიალიზმის ბატონობას ხანში, მსოფლიოში უნდადგე, ყოველი რუსეთის იმპერიის ბურჟუაზიულ სახელმწიფოს თავისი მძაბრეულ ბურჟუაზიით, სახელმწიფოს აქვს უნდადგე ვსილს საფარის ვალებით, ადვილი წარმოსადგინა, რომ მშრომელ კლასების გადატყველება უფრო სწრაფ მსვლელობას მიიღება, ვიდრე ამას ჰქონდა ადგილი თვითიამპერიალიზმის დროსაც კი.

დასკვნა ზემონათქვამებიდან ერთია: მუდებდა კაპიტალისტური საზოგადოებრივი ურთიერთობათა და სოფლის მეურნეობათა არა კაპიტალისტური გზით განვითარებასა შეუძლებელია.

თვით მიწის სოციალიზაცია კი, როგორც უფლებრივი ფორმა მიწათმფლობელობისა სათანადო კანონის მიუხედავად, ზემოაღნიშნულ ორმხრივი — გაყვლაყვება-გაღატაკების პროცესის გამო გადაიქცეოდა „საქალაქის ნაჭრად“; კაპიტალისტური კანონითა კი მოაკლევდა მას თვისი კერძო საყუარების სახელფაო კლასობაში.

მხოლოდ პროლეტარულმა სახელმწიფომ დაიბი გზებზე დაყრდნობით და საშუალო კლასობასთან შექმნილ კავშირით შესძლო, არამც თუ შეეჩერებია გლეხობის გაღატაკების პროცესი, წინ წაეწია კიდევაც მშრომელ გლეხობის მეურნეობა და სოფლის საწარმოო ძალიან სოციალისტური განვითარებისათვის, მსხვილი კოლექტიური და ტექნიკური მოწინავე მეურნეობის ხელის შეწყობით, შეეძინა აუცილებელი პირობები.

V.

ს.არ. პროგრამის თავისებულობას შეადგენდა აგრეთვე მუშების დაზღვევა უმუშევრობისაგან სახელმწიფო და დამკრავებელთა ხარჯზე.

თავისთავად ცხადია, რომ ეს მოთხოვნებია, არც ერთ ბურჟუაზიულ სახელმწიფოში არ არის განხორციელებული, რადგანაც იგი ეწინააღმდეგება კაპიტალისტურ წყობის შესახებ და ამ მოთხოვნების წაშლენებისა ს.არ. მიერ, ბურჟუაზიულ დემოკრატიის ჩარჩოებში, ჰქონდა მხოლოდ საეკიტაციო მნიშვნელობა.

მუშურ-გლეხურმა ხელისუფლებამ კი შესძლო გაეტარებინა ცხოვრებაში ეს მოთხოვნებები და ჩვენ შრომის კანონმდებლობაში გათვალისწინებულია მუშების დაზღვევა შრომის დაკარგვის ყოველგვარ შემთხვევისაგან და, პირველათ მსოფლიოში, დაზღვევა უმუშევრობისაგანაც. წრე, კატეგორიები დაზღვევული, სულ უფრო ფართოვდება, დასამუშავის სიღრმე მატულობს და საკანონმდებლო (კაცის 15 ოქტომბრის მანიფესტით გადადგმულია ნაბიჯი სოციალური დაზღვევის გაფრცხვლებისათვის ღირსეულ კლასობაზედაც.

ამ მოთხოვნების წაშლენებისაგან გამოსკვირება ორმაგი ბუნება სცხვითა მოძღვრებისა — იდეალისტურ-მარქსისტული. ს.არ. მსჯელობის ლოლიკა ამ საკითხში იყრა შემდეგი: თვითელად აღიმაინ აქვს უფლებმა არსებობისა (ყველა აღიმაინებ დაბადებები თანასწორნი არიან“), მასსადავმე, თვითელს შრომის უნარის მქონეს აქვს უფლება მოითხოვოს სამუშაო.

თუ ბურჟუაზიას ის მის სახელმწიფოს არ შეუძლია დააკმაყოფილოს ეს მოთხოვნებები, მით უარესია მისთვის. აქედან ლოლიკურად უნდა გაეკეთებულყო ის დასკვნა, რომ ეს მოთხოვნებები შეიძლება ნამდვილი გატარებულყო ცხოვრებაში მუშურ ხელისუფლების დამყარების საშუალებით. ს.არ. ამ დასკვნას არ აეთებდნენ, და იტყებდნენ ბუნდოვან იმდეს, რომ ამ მოთხოვნების განხორციელება შესაძლოა ბურჟუაზიულ საზოგადოებაში.

მუშათა მოძრაობის ისტორია ჩვენ გვიჩვენებს ამ შეხედულების სრულ სიყალბეს. ს.არ. მსჯელობის საფუძველად ელი „ბურჟუაზიუ საზოგადოება“, რომელიც აღმოვაჩინებდა 1789 წ. საფრანგეთის დიდ რევოლუციის დროს ბურჟუაზიულ რევოლუციურებთან მათ ბრძოლაში ფეოდალურ წესწამებლობის წინააღმდეგ და, რომელიც იმავე დროს გამოყენებული იყო ბურჟუაზიის მიერ მუშათა კლასის წინააღმდეგოდ. „განყენებულთა მიღებულ ადამიანის პიროვნების თანასწორობის სფეროს ქვეშ, ბურჟუაზიული დემოკრატია აღიარებს ფორმალურ, ან იურიდიულ თანასწორობას მესაყუარესი და პროლეტარისა, ექსპლოატარარისა და იმისა, ვისიც ექსპლოატაციას ეწყვეა ეს უთანასწორო, და ამით არტუებს დამაჯრულ კლასებს. თანასწორების იდეას, რომელიც თვითონ არის გამოხატული საქონლის შექმნელ სახალხო მეურნეობისათვის დამახასიათებელ საზოგადოებრივ ურთიერთობათა, ბურჟუაზიამ გადააკეთა ბრძოლის იარაღად კლასთა მოსახლის წინააღმდეგ აღიმაინის პიროვნების სრული თანასწორობის მომზადებებით. თანასწორობის მოთხოვნებებს აქვს ნამდვილი შინაარსი მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როცა იგი გამოიხატება კლასთა მოსახლის მოთხოვნებებში.“

განყენებულად მიღებულ „თანასწორობის“ იდეით, 1848 წ. რევოლუციის დროს, ხელმძღვანელობდნენ, ლიუბლანის მეთაურობით, წყრილ-ბურჟუაზიული სოციალისტები, როცა აძილეს ღრობითი რევოლუციონერული მთავრობა გაეხსნა უმუშევრობისათვის „ეკონომული სახელონობები“—საზოგადოებრივ სამუშაოში, —რამაც გამოიწვია პირველ შემთხვევათაზე პროლეტარიატის და სოციალიზმის ლანდით დამფარებას ბურჟუაზიის წინააღმდეგ; ასტეკი ბრძოლა — „იფისის დღეების“ აჯანყება ზოლის, ნაპოლეონ III-ის რეპრესიის გამოვება.

ბურჟუაზიული სახელმწიფოს და კაპიტალისტურ-ბურჟუაზიული, მეურნეობის განცალკევება ერთმანეთი საგან შეუძლებელია: სახელმწიფოზე ითქმის იგივე, რაც საერთოდ პოლიტიკაზე, რომ იგი არის — „უვიდურესი გამოხატვა ეკონომიკისა“ და, ცხადია, რომ ბურჟუაზია თავის ნებით სახელმწიფოებრივ საკვებს არ მიატოვებს. სსენებულ მოთხოვნების წაშლენება პროლეტარიატის დიქტატურის უარყოფასთან ერთად, იმ უმეტესად კაპიტალიზმის ბონდის და კლასთა გახასრებულ ბრძოლის ხანაში, როცა პროლეტარიატის რევოლუციონერმა ბრძოლამ შეარჩია მთელი ბურჟუაზიული სამყარო, წარმოადგენს ამ მუშათა კლასისთვის დამოუკიდებელ რევოლუციურ კლასს, ან და, ამაგვართვე დამოუკიდებელ, ანარქისტულ ელემენტს უზრუნობას, რომელთა შორის არც ისე დიდი მანძილია.

ან ბურჟუაზიისთან ან მის წინააღმდეგ, მასწავლებელთა მისი სახელმწიფოს წინააღმდეგაც, პროლეტარულ დიქტატურის დროშის ქვეშ,—სეე სვამს საკითხს სოციალისტურ-რევოლუციონების ეპოქის კლასთა ძალიან განწყობილებად. ასე იდეა საკითხი ოქტომბრის მთავარი დღეებში და გაბატონებული პროლეტარიატი სოციალისტურ სახელმწიფოს პირობებში თავისი შემდგომი სოციალისტური აღმშენებლობათა და კაპიტალიზმის ნაშთების ყოველდღიური დაძლევიით, და მისი საბოლოოდ უმუშევრობას, სპობს თვით უმუშევრობის წყაროს—კაპიტალისტური წარსულის შემკვიდრებას.

დ. გვარამიანი.

*) იხ. Н. Ленин — „Первоначальный набросок тезисов по национальному и колониальному вопросу“. მისი ობხლებებითა კრებული ტ. 17.

ამს. სანდრო გვიმრაძის გარდაცვალების გამო

ამს. სანდრო გვიმრაძის დაკრძალვა

5 თებერვალს, დიდუბის ეკლესიის ეზოში დაკრძალეს ამს. სანდრო გვიმრაძის ნეშტი.

უღროლად დაკარგული ამხანაგის კუბოს ირვლევი შემეგრება თბილისის მუშათა დიდი ნაწილი. აქ იყო თბილისის მთავარი სახელმწიფოსა და საყვარელი მუშათა შუალი ოჯახი. აქ იყვნენ თბილისის სხვადასხვა ფეხიკეცისა და ქარხნების მუშეები... სანდროს კუბოს ირვლევი თამბურჯილი იყო საქართველოს პროლეტარიატის საუკეთესო ნაწილი.

სანდრო ეკვლასთვის საყვარელი დამაინი იყო. ის სიყვარულით დაიბრუნებდა მისმა ამხანაგებმა. ძალიან იმეფიად დასწრებებიდან 1905 წლის შემდეგ გარდაცვალებულს ასეთი თბილი გრძნობით დასაფლავებდა. თანის საკუთარის თვლებით უნდა გენახათ თბილისის რევოლუციონერი მუშათა ათასელები, როცა ისინი ნაძალადის შეკავთებიდან სანდროს კუბოსთან ერთად დაეშვენნენ ძირს ზერქმეზიშვილის ქუჩისაკენ და იქიდან დიდუბის ეკლესიისაკენ გადებრუნდნენ საზღოვიარო რევოლუციონერი სიმღერებით და მუსიკით... თავისი საკუთარის თვლებით უნდა გენახათ ეს დიდუბელი, პრუდარი თვლის წარმტავი სურათი, და თქვენ დასწრებდებით იმაში, რომ ამხანაგი სანდრო გვიმრაძე, მასში მოზანდი პოლიტიკური გარდატეხა და მის მიერ არჩეული ახალი გზა არც ემი განყენებული მტყნება ყოფილა ქართველი პროლეტარიატისთვის, როგორც ამას ყოვლანაირ-რამიშვილის საზღოვაროთრული პრესა და დღგლობრივი აგენტები ჩამოსინდნენ ყურში ქართველ ხალხს...

ჩვენ უზერხულად მიგეანია უღროლად გარდაცვალებული ამხანაგის კუბოს ირვლევი ამხანაგი, უზერხულად მიგეანია მოწინააღმდეგეებისთვის ანგარიშები გასწორება სანდრო გვიმრაძის სახელით. მგარამ გაბედული ვლადარაკობთ, რომ სანდრო გვიმრაძისა და მისა ამხანაგების პოლიტიკურმა ხაზმა, მათ მიერ აღებული ახალმა პოლიტიკურმა კურსმა საუტყოვად დაიბრუნებამოცა თბილისის პროლეტარიატის უდიდესი და უსამინდელესი სამსჯავროს წინაშე.

სანდრო გვიმრაძე პირველი დიდი მსხვერპლია იმ ამხანაგებიდან, რომლებმაც გაბედულად გაუსწორეს თვლები პოლიტიკურ მდგომარეობას, რომლებმაც გაბედულად ინციტატების აოხრა ს. ს. დ. პარტიის პოლიტიკის გადათვლიერების საქმეში და გაბედულად მოუწოდეს ქართველ მშრომელ ხალხს ახალი გზისაკენ. ჩვენ ერთხელაც არ შეგაბრაფია მცდლური ეჭვი იმაში, რომ ამ ახალი გზის მაჩვენებელი ხალხი რევოლუციონერი სამსჯავროს წინაშე „ფრიად“-ზე დაიჭერდა გამოცენა. მგარამ სანდროს უღროლად გარდაცვალებამ ე. წ. შემარებება ყვილას დაანახა, დაანახა იმათაც, ვისაც ახალი გზის სისწორე არა სჯერათ, დაანახა ყორდანიარამიშვილსა და მათ პრესას, რომლებიც ქართველი მშრომელი ხალხის სამსჯავროს შოშით გვემუქებოდნენ... ეს დღეს თვალცახლადივი დანახბის ყორდანიარამიშვილის ადგომარეობა აგენტებმა, რომლებიც, დარწმუნებული ვართ, ანგარიშს გაუწვიენ ამ გარემოების... და თუ არა გაუწვიენ, კიდევ უფროსი მათთვის...

ამს. სანდროს დასაფლავება ერთბა ნაქარევათ მოგვხვდა. იმ პროვიცცილ ამხანაგების საყურადღებოდ, რომლებიც სამართლიანად გვისაუბდებოდნენ, რომ ამ დაქარევათ ჩვენ მათი მივეცილი ნაშულებმა, რომ უკანასკნელად გამოითავოდნენ საყვარელი ამხანაგი, ცხედას (იხ. მაგალითად, ქუთათური ამხანაგების საყვარელი, რომელიც ჩვენი გზების დღევანდელ ნომერში იბეჭდება),—უნდა განავახლოთ, რომ სანდრო, როგორც ჩვენმა მკითხველებმა უკვე იციან, თავისი

მრავალრიცხოვანი ოჯახით ცხოვრობდა ერთ პატარა ოთახში. უზერხული იყო პატარა ბაღების გარდაცვალებულთათ ერთად დიდი ხინთ დატოვება. ამან გამოიწვია სანდროს ნაქარევიდა დაყარალება, მგარამ, როგორც ვთქვით, ამ გარემოებას არ შეუშლია ხელი სანდროს დიდებულად,—ესე იგი ისე, როგორც ეს შეშეშის რევოლუციონერს,—დამახიბისათვის.

სანდროს უკანასკნელი გზას ამშვენივდა მრავალი გვირგვინები მუშათა სხვადასხვა ჯგუფებიდან. რევოლუციონერი საზღოვიარო გლობს ამზობდა ახალგაზრდა მუშებისაგან შემდგარი გუნდი, უყვავდა თბილისის მთავარი სახელმწიფოსის მუსიკა...

ერთი სიტყვით, სანდროს ცხედარს ამკობდა ყოველი ის, რაც კი შეგვიძლია რევოლუციონერ მუშათა, რომლებმაც თავისი სიცოცხლის ყოველი წუთები შესწიფა მუშათა დიდა საქმეს, რომელსაც ერთხელაც არ დაუშვია ძირს რევოლუციის წიფილი დროში, მაშინც კი, როცა ამ დროშას ყოველი მზრდად ემუქრებოდა თვისამყარობლების ჯალათები, რომელიც მუშელებზებლად და უყვარებლად მიდიდა ერთხელ არჩეული დიდა მიზნის—სოციალიზმისაკენ.

ბინიდან გამოსწვებლს დროს სანდროს მგრძნობიარე სიტყვებით მიმართა ანბ. ლ. კუპრაშვილმა, რომელიც სტრიოდა და დამსწრეთათვც ბევრი აბატრა.

სასაფლაოზე სიტყვები წარმოისტყვის ექვსმა ამხანაგებმა: მისმა ძამანაშვილმა—მუშათა კომისიის სახელით, ალევზ ხელაძემ—„ახალი გზის“ რედაქციის სახელით, არტემ ჩაჩუამ—ყოფილ ახლგაზრდა მარქსისტების სახელით და სხვა ამხანაგებმა მუშათა სხვადასხვა ორგანიზაციების სახელით.

ამს. სანდროს დარჩა ხუთი პატარა ბაღი და ცოლი სრულიად უმწეოდ, ცხოვრების ყოველგვარ სახასრს მოკლებული... სანდრომ დასტოვა თავისი წარვლავა ოჯახი ისე, როგორც ეს ჩვევია რევოლუციის ცეცხლით აღუნებულ მებრძოლებს: ის მოვილი თავისი სიცოცხლით განმავლობდა იბრძოდა, თავდადებით ემსახურებოდა მუშათა დიდა საქმეს და ამ ბრძოლაში რევოლუციის ცეცხლით დაიწვა და დაიჭერფლა იგი ისე, რომ ვერც კი მოასწორე ფეჭი და ზეწრუნვა თავისი პირად საქმეზე, თავის შვიერ კოლშევილზე.

მგარამ ნაძალადევი, რევოლუციის ძვილი ვიდილის უბანი, კაკასისი რევოლუციონერი მუშათა უდიდესი საყვარელი ნაძალადევი დიდი და ძლიერია... და ჩვენ ეჭვი არა გვაქვს, რომ სანდროს უმწეო ოჯახი, რომელმაც მუშათა საქმისთვის ბრძოლაში დაკარავა მამა, ნაძალადევის მუშებში იპონის კოლტურულ მამასა და აღმზარდეს.

პროლეტარი.

სამკლოვიარო დეჰქიები და წყრნლიები

უფრნალ „ასალ გზაში“ წავიკითხეთ სამწეხარო ცნობა ამს. სანდრო გვიმრაძის გარდაცვალების შესახებ. ქუთათური ამხანაგები დიდა დააღონა ამ სამწეხარო ცნობამ. ეს მოლოდნელი ცნობა კიდევ უფრო მით ამწეავებს ჩვენს კუხრას, რომ ამს. სანდროს უკანასკნელი წუთების, მისი დაყარალების და სამუდამოდ გამოშვებების ცნობას მოკლებული ვიყავით. გვლოვობთ და ესტრით ძივრება ამს. სანდროს დაკარგვის გამო. მასში დაყარავთ სიტუაკე პიროვნება, დინეჯ და აღუქარებელი. მგარამ მამევი დროს მოუსვენარი და გულწრფელი რევოლუციონერი. ამს. სანდრო რჩეულთა რიგებს ეკუთვნოდა. ხანგრძლივი და დაუღლოარი რევოლუციონერი მოღვაწეობის დროს, მას არასდროს არ უღეჭია თავი პირად ინტერესებზე. ამს. სანდრო უდიდესი მოზარდური

ძალა იყო, რითაც ის პირდაპირ მიხლავდა კეცლას, ვისაც კი ზღვმა არაფერა მის გვერდში ვაძლამ და რეკოლუციონერი მუშობა. სანდრო დაუწყველი იყო როგორც არალგალური, ისე ლგალური მუშაობის დროს. მან მთელი მეთოხიდი სუცენი ემსახურა შრომისათვის ინტერესებს. მას ერთი წუთითაც არ უღალატებია მუშათა საქმისათვის. მისი სიტყვა და საქმე ერთი იყო. მისი უზარმაზარი უფრო მეტი იყო, ვიდრე სათელი ფორმალური დადგენილებების გამოტანა. სანდროს გული გამომრეხებელი იყო და იქ დაწერილი მშველს შექცულ აზრებიც. ამ. სანდროს არ უყვარდა თავის გამოტანა და ვეცტარს მიხლენა. ის იყო რეგულში მტერს აცთუბდა, ვიდრე ფართო აუდიტორიაში. ამ. სანდრო დაიბადა ღარიბ ოჯახში და სოციალკეში შესწავლა მისი ღარიბ-ღატაკი უყუთესი მუშაობისათვის დაუღალავი, მებრძოლი პატიოსნება... მისი ცხოვრება მუდამ სამკავალის დარჩება ჩვენთვის.

მშვიდობით დაუვეყარო ამზანავა სანდრო. ესლები ფესკი, რომ არ უფალატებო იმ გზას, რომელზეც შენ საქმე უღელდა მიდილობ. ესლები რეკოლუციონერი აღთქმას შენი სავლავის წინაშე, რომ შენსავით ვემსახუ-

როთი იმ საკაცობრიო იდეალებს, რომლებსაც შენ შესწირე შენი სიცოცხლის ყველა წუთები. მარნახა ძვირად, კლდოა ჯანვლითი, ილია მანდარია, ბაგრაბ ჭირკიძე, ანდრო ჯანვლითი, ტრიფონ პატარია, ახსნალომ ოაგენიძე, კლდოა სურცხელი, სე რაფიონ ირავანი, გორგი თვალანი, ილია სტუბაკოვა, იულიონ ოაგენიძე. სავლე ვიზავა, სიმონ კანტალიანი.

მომსახი. თელავის მუშის ახალგზელები გლოვი. ბენ ძეველ მუშა-რეკოლუციონერის ამ. სანდრო გვიმრამის დაკავება.

თელავის მუშის ახალგზელები.

ბათუმის სალბში. ბათუმის რკინისგზის მუშათა მოსახლეთა ერთი ჯგუფი გლოვობს ძველი რეკოლუციონერის და ძვირფასი ამზანავი სანდრო გვიმრამის უფროსი ვადარკავლის ამოღება.

ფარლამ ხელად, გორგი ამადლობელი, რაფიელ ბეთანია, ტარიხი ტულუმი, სევერიანე ვლენტი, ნიკოლოზ ლომიძე, აღექსანდრე გოვაგა, სიმონ სარდავა, სოლომონ დილიძე.

ზგომლს გიურკობრბიზმის წინააღმდეგ

IV.

ჩვენი საკანცელარო მწერ-მოწერა ხშირად მძივი შთაბეჭდილებას ახდენს: რწაწალიანი და გავტეგბარი ის ხშირად დიდ უყურობასა და ვინებრივ უფობობას ააწერავენ. ის თქმის არა მარტო გარეულ პირთა განცხადებების შესახებ, არამედ თვით ნაწივ მდევან, საქმის მწარმოებელთა და კანცელარობის მმართველთა შესახებაც. უზარლო საქმე, რომელიც შეიძლება სულ რამდენიმე წინადადებაში გამოიხატოს, მთელი გვერდები უჭირავს. ვაფიდი და მარტივ მოხსენებების ნაცვლად, მთლიან მთელ ფელტონებს მოხსენებლობს. ქალაქის რეკონსტრუქციის იტორიის ადამ და ვიციან, სწერს რაც რწაწე მოადგება, ის აღბათ, დივიზორს, რაც უნდა დასწერს საქმისათვის უყუთესი იჭრებო, ნამდვილად კი ასეთი „მწერლობა“ აფერხებს საქმეს და ხელს უწყობს ბიუროკრატის გაძლიერებას.

ყოველდღი, რომ თითო ოზმა სისულელეს წაყითკო მოიგონოს ძალაუნებურად ვახარამკლები, საქმე ვგაჩინდურდება, ნებით, თუ უნებლიეთ ბიუროკრატის განდების.

მეშოუსლ ქალაქზე დაუყურებელივ პასუხის ვაცემას ავკიანებს აგრეთვე გაუარკვევლი და მუნდონანი რეკოლუციები. ქალაქზე დადებელი რეკოლუციები არ უნდა იყოს არც ვეცტარის იტორიული და არც დოქტორის დისერტაციის—ის უნდა იყოს მოკლე და ნათელი, რომ თანამშრომელი პასუხის შედგენა ვალდებულყოფილი.

ხშირია მავალითი, როცა დაწესებულებაში განცხადება შექცეო, მიდობართ ერთ მფადისათა, აქედან ვაგვანაინა მწერო და მესამესათა. უყუთება: ვინიტრებ მადლები, იკვლით სართულებს და ბოლოს უღებლობა: მალდის, რომელსაც ხელი უნდა მოაწეროს ათას კლკანა: ვამტე, მოადლოვო, ვანყოვილებს ვამტე, მოსამტე, საქმეთა მმართველბა. საქმისმწარმოებელბა, კიდევ და კიდევ სხეებმა, არ მემსის რა საქმირა, უზარლო საქმებზეც ავლით ხელის მოწერა და კანცელიარული რეკონსტრუქციები.

ჩვენი საკანცელარო მწერ-მოწერა უყუთვლად უნდა ვამარტივდეს. მუშათა და გლეხთა ინსტრუქცია უყუთვლად იმ მიმართლებითი სთავიადი უზომებს. საქმირა აქ განსაკუთრებელი ყურადღება მიექცეს მწერ-მოწერის სწრაფ შესრულებას. ხშირია დაწესებულებები, სადაც უზარლო სავანზე მწერ-მოწერა თვითონ ვრჩება, სადაც თვეები უნდა იპრობო, რომ მარტივო საქმე ვაძიკეთოს.

ქალაქის ერთ-ერთ დაწესებულებაში ერთი ჩემი ნაცნობი სრული 8 თვე დადიდა, რომ ვრად მარტივო საქმე ვაძიკეთობა.

დღეს-ხვალდობით უზარლო საქმეც ნახევარი წელიწად ვაძინებს. ვინ მოსთვლის რამდენი უსიამოვნება შეხვდა მას, ვიდრე მიზანს მიულწედა. ის ნინის მოვებით მუებნებოდა: ვერბო რომ ყოფილიყო ამ საქმე, 24 საათში ვაძიკებდლიო, როგორც ხედავთ, საქმის დროზე ვაძიკებებს უდიდესი პოლიტიკური მნიშვნელობა ეძლევა...

ჩვენი დაწესებულებებში მხოლოდ მამინ იქება საქმე იდეალურად დაწესებული, როცა მათში ეხება გონება: „მოისმობ, ეს კი არც ისე ძვილია, და დაწესებულების ყოველი თანამშრომელი მიზნად თვლისას აიკვითარ შეზინებვაში არ ვადასდვს ხვალისათვის ის, რის ვაძიკებაც დღეს შეიძლება. ეს სპირითა არა მარტო დროის მიზანშეწონილი ვანაწილებისათვის, არამედ ვაკილებითი უფრო დიდი საქმისათვის,— რომ ფართო მახას შევავყვართ სოციალიზმი და ჩავახათ მის აღმშენებლობაში სინდისის ქვეშ.“

ჩვენი მწრომელთა მკურნალობის საქმე ძლიერ ვარდა არის დაწესებული—ამას ბვერი მტკიცება და ხინინ არ უნდა, ეს ყველასათვის ნათელია, ვისაც ვანზრახს არ სურს სინამდვილეზე თვალნით დახეუტოს. ეს საქმე ჩვენი პირდაპირ სათვკობლით არის დაყურებულ—ასეთია აწკარა, დაურღვეველი ვაქტე. მავანე აქცე არის აქა-იქ ბიუროკრატული დაავადებული ექიმები, რომელთაც უყუთვლით ვახურებული შანითი სქილდობა მკურნალობა. ჩემს თვალწინ ადამილი ჰქონდა ასეთი ვაქტეს: საღორის ექიმი მოდის სახლში დაზღვევულ ავადმყოფთან, არც ვანიარჯობა, არც ვაგინარჯობა, თითქოს ეს არის ვილაქში ძალით შმობადლოვო, მოდის ვავადმყოფთან, ჩერება ერთი ვეცტარის მანიძლით და იკითხება: რა გტკივა, სიტყვ რამდენი ვაქტესო, დახედავს ავადმყოფის ენის, ხვალევ ნახველის ანალოზი ვაკუთებისეთი, აცხადებს, რაღაცა სწერს და, დადოქტორულით ვარბის უყან. ეს არის ბიუროკრატ ბიუროკრატისმი, რომელიც სისხლის სამართლის დანაშაული შეიცავს.

ჩვენ ვაჯავდ ვეცტარს, რომ ასეთი მავალითები ვა მონაკლს მოადგენს, მავრამ ასეთი მანიძ ვარს არს და იშენდა, რომდენი ასეთი სინამდვილეში ადლიო აქცე, ისინი ძლიერ ცუდათ მოქმედობს ვართო მსახურე, რომელიც „სუქთი ექიმებს“ ძლიერ აომპიკებდა უყურებს. უდავოა, რომ ზემოხსენებული ექიმისათვის

ვიზიტში 10 მანეთი მიეცათ, ის ავადმყოფს სერიოზულად მოეპყრობოდა, კარგად მოუსმენდა და კარგადაც გასინჯავდა. მიუხედავად ამისა, „მისიერი“ შეხედულება „მეტი ექიმებზე“, რა თქმა უნდა, სწორი არ არის, სხვა რომ არ იყოს, დღეს „მეტი ექიმობა“, ამ სიტყვის პირდაპირი მნიშვნელობით, არ არსებობს. ექიმი, რომელსაც დამწვევი ხალარი ავადმყოფთან გზავნის, ღებულობს თავის განამრავლოს, ვაჟავის თუ პრიცენტულ ანარიტის საბით და მაშინაღვე, „მეტი ექიმობაზე“ ლაპარაკი შეუძლებია..

ჩვენს კოპეჩიკის პრაქტიკული აქვს უდიდესი აზოცანა: მან უნდა დაუმტკიცოს შრომელთა, რომ ზვეწ უკავიტალისტებთი შევიძლია ეკონომიური ცხოვრების მოწყობრება და ვალდობ.

სოციალიზმის პრაქტიკული ანბანი სწორედ აქ — კოპეჩიკებში—იწყება. თუ აქ დამარცხდით, ცხადია, შემდეგ ათელს ხაზზე ბრძოლა წაგებოთ იქნება.

კარგი ვაჭარი ცუდი სოციალისტია, კარგი სოციალისტი ცუდი ვაჭარი, მდგომარეობა კი მოითხოვს, რომ **კარგი სოციალისტი, კარგი ვაჭარი გახდეს.** ასეთია აზოცანა. მდგომარეობა ათვლებს ის სავაჭრო, რომ კოპეჩიკის მტერი ყვეს არა მარტო საერთო მასშტაბით—კაპიტალიზმისა და იმპერიალიზმის საერთო ფრონტზე—არამედ იქვე ვაჭრული ან ცხვირის წინ—ეს არის კარგი ვაჭარი, რომელიც კოპეჩიკებს ქორიით ფთვალთავლებს და მზად არის ყოველი მისი წაბრობიყება გამოიყენოს, როგორც ეკონომიურად, ისე პოლიტიკურადაც.

ასეთ პირობებში კოპეჩიკებში მომუშავეთ მართებუ უდიდესი ენერჯია, კოდნა და საქმისადმი სოციალური, რომ ცხოვრების გამოცდა ღირსეულად დიქორონ და ისტორიული შრომლა კაპიტალსა და თავისუფალ შრომას შორის საბოლოოდ მოიგოს.

კოპეჩიკებში შესვლა ადამიანს უნდა უხაროდეს: —ასითი ატომსდგრა უნდა შევქათ იქ. ეს აუცილებელი პირობაა წარმატებისათვის, საშუალოდ ამას ჩვენ **ჟველგან ვერ ვხედავთ, იმის ნაცვლად, რომ რაც შეიძლება მეტი ხალხი მიხილდნ, აქაქი შეზღუდებით კოპეჩიკების მომუშავეებს, რომლებიც ვახვდებით ცხოვრებაში შეზღუდული, ვინდვრენ, თითქოს რალაც თავგამეც ბათი და ისე უფულოთ გვიღებთან საქმეს, თითქოს დიდათ დავალტებული იყოთ მათთან, თითქოს კოპეჩიკების მთელი სინდიდრე შათი მერე იყოს შექმნილი და თქვენ მუქათ ვიკრივებდით.**

მავე დროს იქვე ვაჭრული მომუშავე ყრობი ვაჭარი ტყევიდან მტრება, რომ თავგზანობით და ყურადღებით თქვენ მივიზილდით და თავის ნაცვლები ხარისხის საქონელი ვასასილს.

ერთი ციპარტიოთ ტრიალებს და მზად არის თავანინანობით დავაგობით და ცალმვილიანად მოგიკიბობს, მეორე კი ღვინო მიათრევს თქვენ, რომ ჩეკი ვამოგოწვროს.— ეინც ასე მუშაობს კოპეჩიკებში — ის არის სოციალიზმის უდიდესი მტერი და ბოროტი ბიუროკრატია.

ლ.ო. შენგელაია.

3. ქუჩი ვეპილი

(მისი პოეტური შემოქმედების ოცი წლის შესრულების გამო)

ბრწყინვალე ქემშარტიება ეღვარებს შემდგე სიტყვებში: თუ რევილიუციის შეუძლიან ხელგონებას მისცეს სული, სამედიკოვალ ხელგონება რევილიუციის ბაგეს მიანილაება.

ეს დებულება: ლიტერატურულ საქართველოს ახლო წარსულმა და თანაეროლოზამაც ცხადყო.

დღეს ხომ ქართული ხელოვნება გამაჩრავების ტრადიციული თაღებს ამეჩნებს და ეს კი მას ძველბაჟისოლ რევილიუციამ შეაძლინა.

ასევე მოხდა 1905 წლის რევილიუციის დროსაც, ის წლები იყო, რომ გაიზილნენ დემოკრატიულ პოეზიის იალქნები და იმ დროინდელ მფრანებათა ნაბრძოლში მისი ყოინა ყველაზე ომანიანდ წამქმეხებული იყო განაჯრებულ შვე რეაქციის ზვირთებთან საბრძოლველად.

დღეს ქუჩივილზე იმისთვის ჩამოვავდე სიტყვა, რომ მას უკვე ოცი წელი შეიკრულდა სალიტერატურო მოღვაწეობის.

ოცი წელიწადი, მარადისობისათვის შესაძლებელია ეს დრო თვალთ შეუშინველი ეჭვბრტლიც არ იყოს, მაგრამ აღმინანისათვის მიუღო უჭკაა. მეტადვე მესონისათვის, რომლის ცხოვრება წამება იყო, ქვიითნი, ივრეზიდა.

მეერის ცხოვრება მწუხარებით დაისრული, მაგრამ ქუჩივილის თავგადასავალი მინც არა ჩვეულებრივია. არა მფრანა სადმე მოიძებნის მფრანა, რომელიც რითი ტრავიციის მტერიოველი იყოს, როგორც ქუჩივილი და მისი ოჯახი. მე მიძიდებდა ქუჩივილის ცხოვრების მოსათრებად ნაღვლიან მოგონებათა ნაბრძოლში ცრემლების კიბის ჩაკილება... მიძიდებდა იქ ჩასვლა და გაგვიება ქუჩივილის ტრავიციის გასწვრივით.

განა ვასაკვირველი არ არის, რომ გიორგის კიდვე ეყო ოდენი მწნობა, რომ არ ვადაიხება შემოლობის უფსკრულში მაშინ, როდესაც მისი ამაყდარი, ვგირი დღდოკი კნახა მტკიცის პირან ვაკიყული და ქვიშლაში სავან სახე ამოღსლიო?..

მაგრამ სჯობია ამაზე თვით ქუჩივილმა და მისმა ბიოგრაფმა იმეტყვილნ.

მე კი გიტყვი, რომ ის, ეინც რევილიუციის ბაგე მისცა, ეინც პირველად იმღრა რევილიუციის მწვენიებას და მომზილობაზე, — იგი იმის ოღრისა, რომ იბოლო ვადრუხალით, ოუბილენი ჩენში ბეგრა იზარებდა, მაგრამ რევილიუციისა მომინესათვის, ქუჩის წიალიდან გამოსულ მფრანისათვის გამართული იბოლო არ ვეგასოვს. ეს იქნება ქართული რევილიუციურ პოეზიის ზვინი. ამ იბონებაში მუშათა კლასი ვადამენტავს თავისი წარსულის მდიდარ კახაღონებს. იქიდან მათ მოეფრქვევა ეღვია რეაქციის წლებში დამარცხებულთა და ოპტიმიზმი ახალ ბრძოლების მისაცენად დარჩამულ მუშათა ლეგიონებისა.

ამ იბონეს დღეს მუშათა კლასს ვასასენდება, თუ მათს გამტევიანებულ - დანაშულ ქუჩებში ქუჩივილმა რა ღალანა ყვავილების ბაზნარები ვააზნა პოეზიისა.

სეიონ ზვინი იმისთვისაც არის საქირო, რომ ქუჩივილის პირად ცხოვრებაშიაც ყურადღების და ზრუნვის სხვი შეაქმუნეს.

სილატაც და უმწეება ხომ ქუჩივილის განუტრული მყარია.

რა მწერე დილანა ბედისა. ქუჩივილის ბავალო თეორე ღირებული ლეჭები უხვად აქვს მომავატრული, იკითო კი მოკლებული ყველაფერი იმას, რაც ოდნავ მინც ვაფრინანისიანებს ცხოვრებას.

როდესაც ქუჩივილის ბედვე ვიკირო, ერთი ბიბლიოთეკა მფრანდება: მალე აქლები ნემსის კუნწში ვაჭებო, ვიღერ კითამეველი სასუფვეკლს ეილისებო.

მიუხედავად, იმისა, რომ ზელისუფლებია მერე ასეიო აქლებში დღევანდანი. — ისინი მინც აბეზობენ ნემსის კუნწში ვაჭებოთა. ქუჩივილის კი არა ვეჭვობა.

ასე იმითომ ხდება, რომ ქუჩივილის ერთი „ნიჭი“ ვამოსწირა ბედმა. მას ვაჭებო - ვამომერამის უნარი ავლია.

იგი ძალიან შორს არა რეკლამისტობისგან: დღეს ბევრს მოაქვს თავი დიდ ხელოვნად.

ბეგრე ეტმანება და ეთანამგზავრება რევოლუციის პრეტენს.

პოეზიაში რევოლუციონერობა ჰგონიათ, თუ პი-ოასაკიანი იბოღეს. ამგვარაა ან მგერა, რომ ჰრეინამ ცვირები დასოს არჩვიისა.

ან რამსავერებლია.

არც იაე შორს არის ის დრო, როცა ბეგრე მთავანი ნაფიცი მხოტბერი იყენებ წინადა ესტატობისა.

ვის არ ასოვს ის დრო, როცა წმინდა ესტატობის სკოლამ განაშაქო კი ასტება, როცა შეივტო, რომ ერთი საზოგადოება ქუჩიშვილის ნაწერების გამოცემა აპირებდა.

ქუჩიშვილის ნაწერებს ტენდეციურად სთვლიდნენ, რადგან იგი მგეროდა რევოლუციის ხანძრებზე, რადგან იყო ბარაკადების პოეზიის დამამშენებელი.

— ვის გაუღია ასეთი ნაწერების გამოცემა, ბარემ მარქსის კამბატოლი გავლენით და ვა არისო, ბუნებურედ-ღენ ესთრები.

სამაგვარილ მუშათა კლასი სულ სხვანაირად ჰხედობდა ქუჩიშვილს.

შასაფს. ამ ათი წლის წინეთ პირველად გამოვიდა ქუჩიშვილი ნაწერები ცალკე ტომებდ დალაგებულნი. კრებულს დართული ჰქონდა პეტრე გავლიშვილის მშვენიერი წერილი რომლითაც ლოკალური შეფასებული იყო ქუჩიშვილი როგორც მუშა მკვლანი.

ამ ტომებდა მუშათა წრეებში არაჩვეულებრივი აღტაცება გამოაწვია. მვის დიდიცესს, აღარსად იმოვებოდა.

მა მამარ ერთადერთი მუშათა ყოველ კვირულულ განხეთში „ვიტრში“ გმუშობდით. რდამეკეთას საქართველოს სხვადასხვა კუთხეებდთან მუშების უზრებელი წერილები მიიხლიდა. ყველაში ქუჩიშვილს მაღლობას უქსადებდენდენ ძვირფასა ნობათისათვის.

ქუჩიშვილი მუშათა თეატრებშიაც იშვითი ენტუზიაზმს იწვევდა... ბეგრეჯერი აუტეოთიანება მთელი აუდიტორია ძლიერი ვაძიდების ვადამოგრეკეთით.

საბარეო ვაჭროვის საპითხები

III

მეაბრეშუმებო ჩვენში, განსაკუთრებით დასავლეთ საქართველოში, ერთ - ერთი მნიშვნელოვან დამხმარე დარგს წარმოადგენს. ის უკეთ დიდი ხნის ნაცად და ხელმძახებ ეფექტზე აგებული მეურნეობაა. საცაბალოდ უნდა ითქვას, რომ ამ დარგს არა აქვს სათანადო ყურადღება მიქცეული.

ცნობილია, რომ მეაბრეშუმეობა, აბრეშუმის ხედლი მარქის მოყენა უმთავრესად წერილი საგლეზო მეურნეობის დამხმარე იბიექტს წარმოადგენს. მისი წირი მატება - ალორბინებისათვის დასავლეთ საქართველოს ჰაეა და საერთოდ კლიმატური პირობები ერთად ხელსაყრელია. აბრეშუმის მოგლა - მომწებება ჩვენში გერე კიდევ პრიმიტულ პირობებში იმყოფება.

ბრეშუმ ყოვლისა უნდა აღინიშნოს ის გარემოება, რომ უმეტესი ნაწილი ჩვენში მოყენალი აბრეშუმისა, არ სკილეება გლეხის საზარეულოსს ან და სასეულაბე-ლოთ ამისთვის აშენებულ ფარდულს, სადაც ტემპერატურის ცვალებადობა დაძლეველ სინამდვილეს შეადარებს. ეს კი ცხადია, ცულ გავლენას ახდენს ისეთ სათეთეაზე, როგორც აბრეშუმის ქობა. ზნირად ამ მიზეზისა გამო, ვერაწყოფებულ პირველ კანის გამოცკლის შემდეგ, ქის საერთო ჩოვენობას ნახვებდენს. ამას ერთიგის ქობს კევისის სიმკრეე, რაც თვითი ხეების სიმკრიბით აბსუნდა და ყოველ მიზეზს ვარემე მოსავლის რაოდენობას საგრძობლად ამცირებს.

ზაზი უნდა ვაგვქვს ვრეთებუ აბრეშუმის თესლის ყველაფერსაც. ხეენ ხელით არ არის ავტორიტეტული დასაყენება მკოდნე პირობისა, მაგრამ ამ უმკაყოფილებიან, რომელიც წერილი მწარმოებლებსაგან ვესმენია, აქვს ვერ უნდა ვაყაყოფილებდით მოიბოფებობას.

ილია დარინა ქარხნებისკენ აქტარებით მიმავალი მუშები უმკეკლად მგებაზეთებისკენ ვაიკოლიდნენ და, თონ-და სცილდა არა სლონობალი, როცა ვაიკოლიდნენ შოგ ქუჩიშვილის ლექსია მოიახლებლია, — მვის შეიძინდნენ.

მაგრამ ყოველთვის როდი ბეგრეჯერად ქუჩიშვილის ლექსებით ვახვებდით. მაგვრეკრე ქუჩიშვილის ოცემი თეთი ხარეხვად დარჩენილი ადვლი ყველას მიახეებდებდა, რომ ცენზორის კლანქებს ამუღვეჯვრია მგონისი ლექსითა.

ქუჩიშვილი დღესაც ისევე უცვარით, როგორც წინეთ. მიყრებულდ სოფლებშიაც კი ქუჩიშვილის ლექსები დაპოლიინებენ. ამას წინეთ ერთ პატარა სოფელში კვალა ურში ვიყავი და ექვც ერთ-ერთ ქუჩიშვილის ქუჩიშვილის სახელი დაერქმიათ. ამ სოფელში არც ერთი ქუჩა საგანგებო სახელს არ ატარებს — მთავარი ქუჩისათვის კი ეწოდებინათ საყვეარლი მგონისი ნაწერი.

ასეთივე ვამარჯვება მოიპოვა ქუჩიშვილის პოეზიამ სასწოვლებელშიაც. შრომის პრიციპზე აგებულს სკოლებში ქუჩიშვილს ყველა მწერალზე თვალსაჩინო ადვლი აქვს დათმობილი.

და მისი ნაწერები მინც ძნელი საშოვარია.

ვინ არ იცის, რომ ქართულ წიგნსმზინანი დარი დღე-ღვა, საბეჭდი მანქანები ევლარც კი ასდანი წიგნების ბეჭდვას.

ქუჩიშვილის ნაწერები კი არსად სჩანან. სახელგამმა მხოლოდ ერთი მომცურო ფორმირბის წიგნი გამოსცა, ქუჩიშვილი იმაზე მეტი ყურადღების ღირსია, ვიდრე მას აქვს მიყრბობლი.

მუშათა კლასი ელის თავისა მომდერლის ობოტუ-ლებათა სრულ კრებულებს.

ქუჩიშვილს წელს უბელებც უნდა გადაუხსალონ ქუჩიშვილის სახალხო მგონისი სახელწოდება უნდა მიენიქოს.

სალომეშვილი.

*ქუჩიშვილი
ქ. ი. ა. ა. ა. ა.*

უპირველესად უნდა აღინიშნოს, თესლის განაწილებმა მეთოდის არა რაციონლობა, რასაც შედეგად ის მის-დეგს, რომ თესლი მწარმოებლებამდ აღწევს უფვე გამო-სული ქობის სახით და არც ის მოვლენა იშვითია, როვე-საც მეურნე იმუღებულთა შეიძინის ისეთი თესლი (სხ უფვე გამოსული ქობა), რომლის შესახებაც ის წინასწარი დარწმუნებულთა, რომ საგრძობანად ეფექტს ვერ მი-ცლებს.

რასაკავრეველია, აქ საქარია იქნება მთელი რიგი ზო-მებისა, რომელთა მიზანშეწონილთა ცხოვრებაში ვატარ-რება ვაკილებით მეტ ფექტს მოვეცემს, ვიდრე ეხლა ველებულთით.

ერთი კოლოფი 25 გრამიან თესლზე საშუალო მოსა-ვლეს ჩვენში ანგარიზობენ 1 ფუნტის და 20 გირეც. — ანუ 24.5—25 კილოგრამის. სხვა ქვეყანაში კიე მოსავალი ვა-ცილებით დილია. მაგალითად იტალიაში ჩინურ მასალა, ირო, და ყვითელი დელულას ასკოლის ვაჯაროდინ განა-ყოფიერების დროს შესამდგომელი ხეხება 30 გრამიან კო-ლოფიდან მიღებულ იქნას 70—90 კილოგრამის მიღება.

ეს მავალითი შესახებლებია ჩიოთეობის ლაბორა-ტორიულ მაგალითად, მაგრამ ის ხომ მართალია, რომ 50 კილო საშუალო მოსავალი ჩვეულებრივი მოვლენაა.

იტალიაში ენერგიული მუშობაა სწარმოებს თეთის ხეების ვაჯრეცლების საქმეში. შემდეგ ვრთათთ დაგს ისტრუქტეაეი მეაბრეშუმების შესახებ ცნობების ვაჯრ-ცვლების მზირიცე. დიდი ყურადღება ექცევა ქობის რა-ციონალურთა კევისს საკობის, და მიღებულთა ზომების, რომ ვაჯრეცვლებით იქნას ისეთი ქობის თესლი, რომ-ველსაც ვამბელობისა და ატანის დიდი უნარი ვაჩანია.

ყველა ეს ზომები მაღლა სწევს საერთო მოსავლის

რეალურობას და ხელს უწყობს ფასების შემცირებას.

ამ მხრივ საინტერესოა მიმდინარე წლის აბრეშუმის პარკის ფასები. მოსაგლის ზრდამ და აბრეშუმის ქსოვილეების წარმოების ოდნე შემცირებამ უკვე საგრძნობა გააღწია მოპაღინა ფასების დაქვემდებარება. ფასების შემცირება იმდენად მნიშვნელოვანი აღმოჩნდა, რომ სიახვემ ბუნებრივი აბრეშუმის ფასი ხელოვნურისას დაუპირადავია, რაც, ცხადია, ვაგლენს მოახდინებს ბელარუსური აბრეშუმის წარმოებაზე. ეს მოვლენა კი პირიქით, ხელს შეუწყობს, ბუნებრივ წარმოების გაფართოებას, რაც ავტონომიურად გააძლიერებს მის მომხარებელს. ეს კი თავისთავად ვახდენს ფასების ამწევე ფაქტორად. რასაც კვირაველია. ეს იმას არ ნიშნავს, რომ დღით და დღით ცვალებადობა იყოს მოსალოდნელი, ფასების ზრდის საქმეში. აღსანიშნავია აგრეთვე ჩვენში ფასთვლიანობის პოლი-

ტიკაც. ამდენნას წარმოებულნი ფასთვლიანობის გაწესებაც არამედ და არაც უმეტესად ჩაითვალის. მეამბრეშუმეობისათვის ტრბილის მიმცემ მოვლენა, სამხარისო ადმინისტრაციის და სსსრკ-ის მიერ, რომელიც ასახეობს ნელის პარკისა და გამზარის შორის, ერთის მხრით და აბრეშუმის ძაღსა და გამზარის შორის პარკის შორის მეორე მხრით. აქ ორი ზნის ქონება შეუძლებელია. რომ არც ერთი ქვეყნის პრაქტიკა, ჩვენ სინამდვილეს დაახლოვებოდაც ვერ შეიძლება. ჩვენ ამით იმის თქმა არ გვიწინდ, რომ ნელის პარკის ფასი შექატიერად იქნას გაზრდილი პირიქით, იქნენ ფიქტორები, რომ საჭიროა გადამამუშავების პარკისთვის და სსსრკ-ი კანტორის გაწევა, რომ ფასებთან შორის არსებული უფსკრული ამოივალს.

ლონის ბიზნესზე დეტალური უკანასკნელ კრებებზე შემდეგი ფასები იყო.

სეკენის გრეცა ექსტრა	1 1/2 დენი	—375	
ფრანგული	1 ორდერის	315—320	
ბრუსის	"	—260	
სირიის	"	2/11 დონი	—290

ფრანკი	(კილო ანუ 463,5 მან.)	ფუთი.
"	"	417,0—418,9
"	"	—339,0
"	"	—378,2

ჩვენში დამუშავებულ რეკრის ფასი კი 2—3 ჯერ მტკია, ვიდრე ამ მოყვანილი. ეს შედარება გეგმავრობება ექსპორტის საკითხის გასარკვევად. მიმდინარე წლამდე აბრეშუმის პარკის ექსპორტი მნიშვნელოვანი ადგილი იკავია. ომის წინა წლებში იძლეოდა არა ნაკლებ 1,5 მილიონ მანეთს საქსტრუტ ბჰელ პარკს. გასაბჭოების შემდეგ 1922—23 წელს ეს ვაჭი ავიდა 2,4 მილიონ, 1923—24 წ. 2,9 მილიონ. ვაჭურ 1926—27 წელს ვაჭრებმა იქნა 960 ათასი მანეთის, ხოლო მიმდინარე წელსა მოგვცა მხოლოდ 280 ათასი მანეთის ღირებულება აბრეშუმის პარკის ექსპორტი.

ვიწეული ძაღი სახაღო მეურნეობას, მაშინ, როდესაც იმდენი პარკის ეკვივალენტს წინააღმდეგ, ცხრაჯერ მეტი ღირს. გაიზარდა თუ არა სახაღო მეურნეობისათვის ძაღის ნამდვილი ღირებულება, ცხრაჯერ, — წინააღმდეგ ხველი პარკისა. ჩვენ ვამბობთ, რომ არა. მის რეალური ღირებულება ნაკლებია. ვინ სარგებლობს ასეთ არაწინასწარობებში? ყოველ შემთხვევაში არა სახაღო მეურნეობა, ის სამეურნო არა ღებლობს.

მუდებრებითა, რომ როდესაც აბრეშუმის ნელისა გატანის შეწყვეტის გამო, უნდა დაისვენს საკითხი გრეცის ექსპორტის შესახებ.

ასეთი შემცირება არ ხსიათდება საერთო მოსავალის შემცირებით. ან შეაბრეშუმების დაკვირვებით, არამედ ჩვენში ძაღის ამომღებ წარმოების გაფართოებამ გაძლიერებით. თავის — თავად ეს მოვლენა მეტის-მეტად საგებლანი დადებითი მოვლენაა. ყველასთვის ამკარა უნდა იყოს, რომ სამართა მრეწველობის განვითარება, რომელიც შინაურ, ნელისთვის მახარებ შენდება, ხელსაყრელი და ღრმა ეკონომიური მნიშვნელობისაა. მაგრამ—ჩვენ აქ ამ მაგრამს ხაზს ვუსვამთ,—ეს იმდენად, რანდენათაც ასეთი განვითარება მიმდინარეობს ნორმალური ვითი და იწვევს საერთო ეკონომიკის გაზრათა-იონობას და ზრდას არა ნორმალურად, არამედ რეალურად. ძაღთი გადამამუშავებელი აბრეშუმის საშუალოთ ცხრაჯერ მეტი ღირს, ვიდრე გამზარის პარკი. საფარეო ზანტების ფასებსა და შინაურ ფასების შორის მეტად დიდი დისპროპორციაა.

შეშენილ პირობებში საკითხის დასმაც შეუძლებელი ხდება. მოხდება იმისა, რომ ექსპორტი მეტის-მეტად აქტუალური სამეურნეო საკითხია და მის განხორციელებლსა დასაწყებაში მრავალ დათმობებზე წასვლა; არსებული ფასები გვიჩავითარ შემთხვევაში ვერა გაამართლებს გრეცის გატანის მიზანშეწონილობას. აქ ავტონომიურად წამოიჭრება ხარვეზლიანობის საკითხი როგორც ზვეთი აღწინებით, ვგრეცის ფასი არ აღემატება 400 მანეთს, საშუალოთ 1 ფუთი. სამართა ფასები კი, ორ და ორნახევარჯერ მეტია. თვითიული ფუთი გრეცა მოგვცემს ზარალს ჩუგონიულ მანეთებში არა ნაკლებ 400—450 მანეთისა, რაც ათჯერო ფასების 100—120 პროც. უდრის.

ცხადია ასეთ პირობებში მამხვე ლაპარაკი უნდადგო იქნება, თუ ფასების საკითხი კარდინალურად არ მოწესრიგდება.

o. ნახია.

საინისგზის მთავარი სახელოსნო

თბილისის კვანძის საუბნო კავშირში შეუდგა ადგილკომისის გადაჩრეგეს. ზოგ ადგილებში გადაჩრეცა კიდევ დასრულდა. ჯგირი მიღვა მთავარ სახელოსნოებზე, რომლის არჩევნებით, სრულიად უფიქსირებ ორგანიზაციას, საბოლოოდ იქნა გადადებული. საჭირო იყო დელოვანების და ცეს-ბიუროების გადარჩევა, გამოყოფა ამრეკვლების ხელმძღვანელ კომისიისა, მომავალ ადგილკომის წევრების კანდიდატების სისის წარმოსადგენებით კონფერენციებზე. ცენტრ. კავშირის მოწესრიგების თანახმად, არჩევნების ღირს დატოლო უნდა იქნეს ფართო დემოკრატიული პრინციპი. ყველა კავშირის წევრს უფლება აქვს ვინც უნდა, მისი კანდიდატურის წარმომადგენელი;

სახელოსნოების ადგილკომისი წარსდგა თავის მარკელების წინაშე ანგარიშით.

ერთი წელის განმავლობაში ბევრი რამ იქნა გაკეთებული, მისი მისი განმჯგუხებება იქნა შეტანილი, ოღონდ კულტურული, შრომის დატვის, გაიგინურ, დაჯგუხში ისე ხელდასხმის დაგზო.

მაგრამ დღის იმდენად დიდა მუშის მოთხოვნილება, როგორც კულტურული. ისე ეკონომიურის შრომით, რომ მისი მოთხოვნილებათა დატვისყოფილებათ არც ისე ადვილად საქება. ჩვენი მოწვევითა ნათელსაყოფად საკმაო გადათავადადებოთ 25—26 წ. წ. მოწვევები და შევადართო იგი 1927 წლის მდგომარეობას.

ამებამდ მთავარ სახელოსნოებში მუშაობის 2762 მუშო — მისამახებურ, მათ ყოველთვიურად მოდის 3,000 (კალი ვერხარა — ვახტანგი, აქ თქვენც ვერ იპოვნით თუნდც ერთი მუშას ამ მისამახებურს, რომელიც თუნდალს ან გაზეთს არ იწერდეს.

სწორით ამ წინასწარი მუშაობის ჩსატარებლობით მეტი დრო იყო საჭირო და ამბოვამც მთავარი სახელოსნოები ყველზედ ბოლოს მოეცა. 15 ინანებს მთავარ

გარდა ამისა, ყოველთფორად ცრცელდება მი. სახელონებში 3,000 კიონს და სხვადასხვა თვატრების შევადიანი ბილიები. 500 კაცადღე არის ჩამწული სხვადასხვა კულტურულ - საქანობო შრომის დაცვის და სათავართო მუშაობაში. 71 კაცი მსკადინოში უმაღლეს საშუალო სასწავლებლებში. სალოკიდავოი სკოლებში (დაიბს 55 კაცი; პროფტექნიკურ კურსებზე დაიბს 45 კაცი, ახლად გახსნილ მუშათა უნივერსიტეტში სწავლობს 14 კაცი. ექსპერისებრად მუშებში დიდი მასწარავებია. კავშირბა თავის ხარჯით მოაწყო ექსპერისები; მავალიად: მისკოე - ლინინგრადში, ლიბან-პორჯაგში, ბაქო-ბათოში, რევილიუციონტურ - ზეილოფურ მუხეუმში, სახელმწიფო უნივერსიტეტში, ვლითკავკავში სახელდო გზით და სხვა.

ახლო შრომის დარეგო, დამატებითი შევებულება ყოველ წელს სარეალიად დიდდება. 25 წელს მთავარ სახელელონში სახეგებლად დამატებითი შევებულებით 450 კაცი, 1926 წელს — 700, 1927 წელს კი პარავებლობს 800 კაცი. ამათში ნაწილი შევებულებას ერთად დღეობის რძეს ანუ კარავი ყოველდღიურად. ყოველწლიურითა იზრდება მუშეხსათვის დასვენებელი სახელები რძები. წელს განხრავილა მუშეხსათვის დასვენებელი სახელებს აწებება: ლიბანში, კეჩიხში (კუფეგრაში); თანდათან იზრდება ახალ-ახალი სახელებს რიკენი.

გამსავთებელი სურვალდება ეტყევა შრომის დაცვის პირობებს მათთან დახლონობებში, თუქცა, საწმუხლოდ, ჯერ კიდევ იმდინად მოუწყოხილა ჩვენი სახელონობი, რომ უბედურ შემთხვევებს, კიდევ აქვს ადგილი.

უბედურ შემთხვევების მერა ნაწილი მიდის საქვაბო საამქროზე. ამის უბრაველი მიზეზი საამქროს სიეწროვე, ცხლა უტყე დაწმუხულია მისი ვაფართობება, რაკ ახლო მიმავალში დასრულდება.

ამყუბი საამქრო ვაფართობებს შემდგ სრულად აცმავთებობს თავის დანიშნულებას. დიდი სიეწრე ყოველ მხრადან სინალოდ, სისუფთავე, საღებროს საამქროს მერბა დასრულებულია. ვაფართობება ირა ახალი სასადილის აწებება მუშეხსათვის ამყუბი საამქროში და სახარატოში. ვაფართობება და ახლო მიმავალში შეუღლებიან ახალ ადგილონობის შერბობის ავებას.

ავებულება მიღების ახალი შერბობა. მიღებულია მრავალი ახალი ტიპის დავებები, როგორც სახარატო, ისე სამეცდლო და მიღების საამქროებისათვის. წელს დავებინდა ვაწკეთ-ტანისამოსის დროხედ დარეგება, რაკ ვერეკერობით შოლოდ 1500 კაცმა მიიღო. დანარჩენიქ ამ დღებში მიიღებს. შოლოდ ეს არის საამქრებარი, რომ დროხე ვერ მიიღებს, რაკ კანონიერ უკმავთებობებს იწ-

ვეტს მუშა - მოსამსახურებში. დიდი საყვედღობის ღირსია საამსალო დარეგ, რომლის მიხეზით დავებინდა ამ საქნის სასურველად პარავება. საქრობა პასუხისცემამი იქნენ მიტყევილ ის პირები, რომლებიც ვერ ასრულებენ თავის მოვალეობას კვილინდისიერითა. ვარკთუე სამასლო დარეგ წყალობით მერეი მუშა-მოსამსახურე დარეგ უშეშობით. ადგილოკამ აიძირა მუშემდგლობა სატენი კავშირის წინაშე, რათა ნახალადღვის მხარავეგ გაიბს. ნას შეშის საწყობა, რათაც შეუშეშუტყედს მუშებს შეშის ვალაზიდა. ამათურთი შეუშეშელობა დავმავთებულეებში და ახლო მიმავალში ვაგსსრება ახალი საყყობი ნახალადღვის.

საწარმოო კომისიის მუშაობაც დღვას თავის სიმადლეხედ. სატენი კავშირის კონფერენციახედ გამოირკე, რომ მის. სახელელონობის საწარმოო კომისიას თავის ეწერი კილოლა მუშაობით მრავალი მიწეწეება აქვს: მისი ხელმძღვანელობით მრავალ დარეგ ვაგარდა რაკინალეზახეცა. მრავალმა მუშებმა თავები დიდი ხნად დავერეგებულ მუშაობით ტენიკურ საქმებში მრავალი ვამოგო. ნებანი შეიტარეს. მრავალი მუშმა იქნა ვამოგონების ვაბში დავილოდობელი, ათი თუნიდან დაწმუხული, 25 თუნიამდღ თეთვთელი. წლოური კვირნიობა ამ ვამოგონებათა წყალობით 25-დან 30,000 ნაწენამდღ აღწეეს.

დღეს უტყე სრულად დარწმუხებული მუშები, რომ რამდენაი ძლიერა მუშათა სახელმწიფო, რამდენაიაც ხელს უწყობს მუშათა კლასი მის ალორინებას, რამდენაი ვეწერდნ უღვას მუშები წარმოების ალორინებას, იმდენათ მისი კვირნიობური და კულტურული პირობები ვაუმჯობესებდა. ის დარწმუხებულია, რომ მუშათა და გენებთა ხელისუფლება სტყდს, მშრომელთა მომავალ ბედნიერებას. დღეს ის არ უტყერიტ ქარხანა - ფაბრიკებს ისე, როგორც სხვის ქარხნებს, მას ყოველთვის თავის საყუბრებათ მაჩინია და უტყდს, როგორ თავის საყუბრე რაკახს.

ცხლა მერე არ იქნება ვავეწნოთ თუ როგორია ხელფასის საკითხი წინა წლებთან შედარებით.

1925 წ. მუშა - ხელსაწენის საშუალო ხელფასი იყავ 95 მან. 85 კაპ. მაცი მუშებში — 51 მან. 25 კაპ. 1926 წ. მუშა - ხელსაწენის საშუალო ხელფასი იყო 103 მან. 83 კაპ. მაცი მუშებში—61 მან. 45 კაპ. 1927 წ. მუშა-ხელსაწენის საშუალო ხელფასი არის 148 მან. 17 კაპ. მაცი მუშის ხელფასი უდრის 75 მ. 75 კაპ.

ამგვარად, ზემოთ მოყვანილი ცნობები დამყარებულია ბუხალტერული წყენებინდან ამოღებულ ციფრებზე, სჩანს, რომ თუ რა მიწეწეები გვექვს კავშირის მუშაობაში, როგორც კულტურულ, ისე კვირნიობურად და საწარმოო დარეგებში

4. მაკარადი

ს ხ ლ ა დ ა უ ზ ი ნ

იყო დრო, როცა სხვისი ჩავონებით ჩვენ, გუჩიის ყოფილი მენშევიკი ვლებები, სამჭოთა ხელისუფლებას მტრულის თვლით ვეცქეროდით. უბრავედობსა ჩვენგანი ბავნიებით ვაბუტული ვანზე ვიდებოთ. ხელისუფლებას ცუდზე დავსყურდით, ყოველგვი მისი შევტდარი ნაბოჯე ვაბოჯეობდა, კარგი-გაკლინებდა. ნაჭოთა ხელისუფლებიანთა ასეთმა დამოკიდებულებამ მოუწუნდა ნიადაგი 1924 წლის ავგისტოს სახეზარე ავანტურას.

მავრამ ვაღიბდა დრო, თვლითაც გვეცოდნებოდა ხელიწერად ვადაფარებული სიძულეების ნისლი, გოლში დავებებული პოლიტკავკრი ვინანობის საწმადვი თანდათან ქრებოდა. თვლებს ვერ დავიხეუვით. ხელიწულელების კვირებით მოქვედნება ჩვენშიც ახდინდა ვარადტებს. ჩვენც სირცხელი ვავსებოდნ, როგორც ძველ რევილიუციონერებს, მავრამ ძველი იყო იმ ურთიერთი წინა უნდობლობის კინულის ვალობა, რომელიც ახსენებდა ხელისუფლებას და ჩვენ შორის, — ვანსაკურებით ავგისტოს ვაგოსვლების შემდგე.

საქროი იყო ვინმე მოსამუშაულ, რომელსაც უნდ ვამოენება საერთო ენა... და ეს როლი იკისრა „მუშათა კომისიამ“, რომელმაც ულიდინა საქმე ვაკეთოთ ამ სამხელის ვანმავალეობაში. მართალია, ზოგინათ დიწმუხი უმუშევრობის ნიადაგზე აწი-იქ კიდევ მოიპოვებინა უკმავთელი ელემენტები, მავრამ ასეთების რიკები ზღვამი წყეტს წარმოადგენს და ხალხში დღეს სრულ ვარადტებას აქვს ადგილი. ამის საუკეთესო მაჩვენებელია ჩინათა თების დავებობა, რომელიც 80 პროც. შევავთრებულია ახალგზელთა რეგებში და ყველა სტრეს სრული შეგებებით ალექმას იმის შესახებ, რომ მთილი თავის ეწერიებით ჩვენბ საჭოტა ხელისუფლების მიერ დასახულ მიზნებს ალორინების მუშაობაში, ასეა ჩინათა და ასე იქნება სხვა თემებშიაც, თუ მუშაობა იქნება სათანადო სიმადლეხზე ვაყენებული და ადგილობრივი პასუხისმტეული ამხანაგები მათ ვაუწევენ სათანადო დანხარებას.

ვალერი კვიონა.

ელექტროფიკაცია საქართველოში

—დაუყოვნებლივ მიიღეთ ზომები გლეხთა მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად; დაიწყო მსგეილი სამუშაოები — ელექტროფიკაციის და მოწყობის სამუშაოები; მიწების მოპოვნა ყველაზე უფრო მნიშვნელოვანია; იგი არადაპქნის მხარის, განაახლებს მას და განამტკიცებს გადაცემის სოციალიზმში“.

თი ასეთი სამოქმედო დირექტივით მიმართა ლენინმა „დღევანდელ პასუხისმგებელ პარტიულ შემუშავებს საქართველოს გასაბჭოების შესახებ თვის, 1921 წლის 14 აპრილის, და დღეს საბჭოთა ხელისუფლების დაუძინებელი მტერიც ვერ უარყოფს იმ ფაქტს, რომ ლენინის მიერ მოცემული დირექტივა მთელი ასი პროცენტით სრულდება ჩვენში. ელექტროფიკაციისა და მელოციკაცხე მუშაობა საქართველოში ჯერ არანახული და არაგაწილი ინტენსივობით სწარმოებს და უნდა აღინიშნოს, რომ საბჭოთა კავშირის არც ერთ ნაწილში არ იშლება ისეთი ფართი პერსპექტივები, ჰიდრო — ელექტროფიკაციისათვის, როგორც საქართველოში, ვინაიდან აქედრე მდინარეების ბუნებრივი თვისებები, როგორცაა მაგალითად, მათი დიდი დახუნება და ჩქარი მიძინარეობა, ზეის უწყობენ ყველაზე უფრო ადვილად და იაფად წყლის ენერჯიის გამოყენებას მძლეარი ელსადგურებისათვის ჩვენში, ვიდრე აქედრის სხვა ნაწილში“.

ასეთ ხელსაყრელ ბუნებით შექმნილ პირობებს ზედ ერთობს ჩვენი დღევანდელი ხელისუფლების მიერ შექმნილი პირობები, რომლებიც აძლიერებენ დღეს ჩვენში, საერთო აღმშენებლობას; დღეს არ არსებობს ჩვენში ის „წყველი“ სადავო კითხვები მონქვე, წყალზე, მადნეულბოდა და სხვ; რომლებიც უწინ ყველასათვის თავსამტრეხედ იყო გადაქცეული და ყველასათვის სააღმშენებლო წამაწყვეტას აბრკოლებდა, მიწა — წყლის და მთელი საქაზრო საშუალებების ნაკონალობა(კითხ ადვილად შესაძლებელი გახდა ჩვენში ისეთი დიდი სააღმშენებლოები ჩქარი ტემპით წარმოება, როგორცაა ჩვენ ეფაორმოვით ამჟამად და, მიუხედავად ჩვენი ზეღმაცულ ეკონომიორ — ფინანსურ მდგომარეობისა, ამ შეიდი წლის განმავლობაში უდიდესი მოღვევებია გვაქვს. მაგალითად — წარსული იმის დროს 1916 წელში მდ. როინზე ს. ალბანასთან, კერძო პირებს უწილდათ ჰიდრო — ელსადგურის აგება, მაგრამ მათ უარი ეთქვათ იმ მიზეზით, რომ ძინური ნებას არ აძლევდა იმათ იმ მიწების კონსუვებით ჩამორთმევას, რაც მათთვის საჭირო იყო სადგურის ასაგებად. დღეს კი, როგორც ვიცით, მდ. როინზე უდიდესი ელსადგური შენდება კოლექტიურ საკუთრებაზე, კოლექტიური შრომით და თაონობით და იქ კერძოა არასფერის ალავი არ აქვს.

მეორე მაგალითია — 1912 წელს ქუთ. მახარაში უწილდათ სარწყავი არხის გაყენება, მაგრამ გასართრელ არხისთვის საჭირო მიწების მუხატრონები წინააღმდეგი იყენენ მათ მიწაზე არხის გათხრისა. ამ სამი მიზეზი წინაა თ კი ე გათხარა არხი „მამული“, და როცა არხში წყლის უმეტიდენ ყველა ძველი მიწის მუხატრონები აღდროთენანებდნენ და „ეაშას“ ძახლით შეაძვრებენ არხის ოფიკალური გახსნას.

მესამე მაგალითი — წასულ ნოემბერში არაზნის არხზე სწრაფდენის (ნაყოფის) კალბატუს ვიზირილით, რომელიც მომავალ ელსადგურისათვის მზადდება. კალბატუსი ნახევარი ვერის მანძილზე ენახებზე უნდა გათროლიყო, ენახების მუხატრონზე — გლეხები თავის ხელით სჭრდენ თავის ენახებს და გასართრელ ალავს სწრენდენ. — „საქვეყნო საქმე კიდობაო! — ამბობდნენ. — ჩვენ კი ამ ვახებს სხვა ალავზე გააუმშენებო“.

ყველა ზემოთ მოყვანილი მაგალითებიდან დასკვნე შემიძლია: კოლექტიურბა ნებისყოფად დაიპირილია ინდივიდუალის ნებისყოფად. ინდივიდუალისში არავერ განმტკცდათ კოლექტივიზში. კოლექტიური საკუთრება, კოლექტიური შრომა და თაონობა, აი რა დიდი სადღეპე

ლათ ჩვენს დღევანდელ აღმშენებლობას. ამჟამათ ჩვენთვის საჭიროა ვიცოდეთ თუ რა გავკეთად რეკოლუციადდე ელექტროფიკაციის დარწმუნ, რა გავაკეთეთ ამ უკანასკნელი შეიდი წლის განმავლობაში და რა უნდა გავაკეთოთ ახლო მომავალში, რომ ჩვენი სოციალისტური ინდუსტრიის განვითარება მკვიდრ ნიადაგზე დაყავნოთ.

საქართველოს გასაბჭოების ჩვენში რამდენიმე წყლის ელსადგურები იყო, რომლებიც კერძო პირებს ეკუთვნოდა და მათი საეროთა ძალოვნება 1931 წ. ძალას უღრიათა

საქართველოს გასაბჭოების შეიდი წლის თავზე ჩვენ გვაქვს: წყაროს ელსადგურები — 1) ახალციხის — 150 ცხ. ძ., 2) ახალთუნის — 120 ცხ. ძ., 3) შივის 100 ცხ. ძ., 4) ხონის 50 ცხენის ძ., 5) ოზურგეთის — 160 ცხ. ძ., 6) ახალქალაქის — 100 ცხ. ძ., 7) საჩხერის — 270 ცხ. ძ., ონის და სხვა. მსგეილ ელსადგურები: ზემო-აგაქალის — 18.000 ცხ. ძ., ამჟამათ შენდება: 1) აპაშის — 3500 ცხ. ძ., 2) აპაშის წყლის — 5.000 ცხ. ძ.; და 3) როინის — 62.000 ცხ. ძ., პროექტები მზადდება და განხრახულია ამ მოკლე ხანში აშენდება: 1) თოჯინების ჰიდროელსადგური — 100.000 ცხ. ძ., 2) ტრიფონის არხზე — 2.500 ცხ. ძ., და 3) ალზნის არხზე — 4.000 ცხ. ძ. ასე რომ ამ საქმე წლის ბოლოს ე. ი. საქართველოს გასაბჭოების ათი წლის თავზე, ჩვენ გვექნება ირახი ათსზე მეტი ცხ. ძალიანი ელსადგურები ჩვენი საქართველოში კოლექტიურენერჯიაში ქვეყნის ინდუსტრიალიზაციის პირველ პერიოდისათვის დაახლოვნებით შემიძლე ცოდებში შეგვიძლია გამოხატვათა:

1) არსებული ჩვენი მაგისტრ. რკინისგზების ელექტროფიკაციისათვის, სადაც შედის სურამის უიულტრონების ელექტროფიკაცია, საჭიროა 25.000 ცხ. ძ. ძსულსაჭიროა — 75.000 ცხ. ძ.

2) მისსავალი გზების, ვიწრო ლინდანი და ტრამვაების სადაც შედის კითარის შტოს საჭიროებისთვის 5000 ცხ. ძ., სულ საჭიროა — 30.000 ცხ. ძ.

3) მთიან ალავებზე ტუეების, მადნეულობის და კურორტების საექსპლუატაციო გზები: ფენიკლიორები, კბილბიანი რკინის გზები: მათეულბიანი საჭირო გზები და სხვა, საჭირო ექნება დაახლოვნებით — 20.000 ცხ. ძ.

4) ქალაქების და დაბა-სოფლების განათებისათვის, მსუსტეი ინდუსტრიის საჭიროებისათვის საჭირო იქნება — 100.0000 ცხ. ძ.

5) რაზომ ალავების მოწყობისათვის წყლის აქაჩივი საჭირო იქნება — 100.000 ცხ. ძ.

6) ელექტრო — მტალოურის საჭიროებისათვის: სპილენძის — დვეღორაში ამ ეახებოთ ტუეია-ვირცელი და თუთია სანჯინო და სხვ. ამისი შეიდი ფერობირახეცისთვის 30.000 ცხ. ძ. და ჩათახის რკინისთვის 10.000 ცხ. ძ., სულ საჭიროა — 75.000 ცხ. ძ.

7) ელექტრობილის საჭიროებისათვის — 50.000 ცხ. ძ.

8) მთიანეკურ ქარანებისათვის და სახელსწრებისათვის 50.000 ცხ. ძ., სულ 500.000 ცხ. ძალია.

ამაჩინათ ჩვენი ვაიალით ამ ახლო მომავალში ჩვენ დაგვირდება არა ნაკლებ ნახევარი მილიონის ცხ. ძალის ელსადგურების აშენება, რომ ჩვენი ქვეყნის ინდუსტრიალიზაციის საქმე მკვიდრ ნიადაგზე დაყავნოთ. როგორც ესთქიით, თუ ჩვენ ამ სამი წლის ბოლოს ე. ი. საქართველოსათვის ათი წლის თავზე გვექნება ორასი ათასზე მეტი ცხ. ძალის ელსადგურები, მაშინ მეორე ათეული წლებში განმავლობაში ჩვენ უნდა აკუმუიოთ კიდევ იმდენი, რომ ავიყვანოთ ნახევარი მილიონამდე; ამისათვის და ვანდელი აღმშენებლობის ტემპი ელექტროფიკაციაში არამც თუ არ უნდა შევანდელით, არამაქი კიდევ უფრო უნდა გავაძლიეროთ.

საქართველოს მდინარეების ძალიანადიერი ენერჯია დაბალ წყლობის დროს საშუალოდა უღრის სამ მილიონ ცხ. ძალის აქედან; ჩვენ გვაქვთ: 50 პროც; ძალის გამოყენება

ყოფ. ახალგაზრდთა მარქსისტთა განყოფილება

რეკორგანიზაცია

თათბირები და მოხსენებები

(წერილი ქუთაისიდან)

დღეს ყოფილ ახალგაზრდა მარქსისტთა რიგებში ათასობით არის გაერთიანებული ახალგაზრდობა, რომელიც ჩამოშორდა მენშევიკებს და მივიდა კომუნისტურ პარტიასთან და ხელისუფლებასთან.

მენშევიკები დიდ იმედებს აყარავენ ახალგაზრდობაზე.

ახალგაზრდობა აქტიურად ირახმება ჩვენი რიგების ირველი და უფრო აქტიურად მუშაობენ ძველ მუშებთან ერთად.

დავიყაროთ ახალგაზრდობას: ვინაიდან ძველი მუშები დალილია, ისინი ბრძოლის ინიციატორები არიანო!

ასე აფასებდნენ ახალგაზრდებს ყოვლიანა - რამიშვილი, მაგრამ მათი ასეთი იმედები არ გამართლდა, მათ რიგებს ჩამოსცილდა ახალგაზრდობის პროლეტარული ნაწილი. ყოვლიანა - რამიშვილის აფენტები არალეგალური მუშაობას უფრო მეტად აწიარებდნენ დასავლეთ საქართველოში. მაგრამ ახალგაზრდობის ფიხილი ნაწილი არ შეიძლება მათ პროვოკაციულ ანკესზე. თავი დააღწია მათ ბოროტ ბრეჟალებს და მარბლაყ ვინ იქნება ასეთი ბეცი, რომ ვერ დაინახოს ვინ სტყუას და ვინ არის მართალი, რა გააყვეს მენშევიკებმა და რა კეთება დღეს? მენშევიკებს თავის არსებობის დროს მხოლოდ ინტერბანობის და დაუსრულებელი დემპოკრატის მეტი არაფერი არ გაუტეოთებია.

ნოე რამიშვილი—ეს საქართველოს მეოცე საუკუნის ნერონი, დღესაც რალც ხრიკებით ფიქრობს ალადიონის საქართველოში არალეგალური მუშაობა, რომელიც უკვე თითქმის ჩამყვადია და რამიშვილები ვეღარ შესძლებენ ამ მუშაობის გატყვევლებას.

ყოფილ ახალგაზრდა მარქსისტთა ბიურო დღეს თავის ირველი იკრებს რამიშვილებს ათასიულ ახალგაზრდას და ყოველ დღე მოიანდ ის ამხანაგები, რომლებიც შეგნებულთა უარყოფენ თავიანთ შემცადარ წარსულ მოქმედებას. ქართველი მენშევიკები გაკვივან ფსიქოთიში, რომ ახალგაზრდობას ვითომდა ძალით იბრუნენ თავიანთ რიგებში სამჭოთა ხელისუფლებამ — მაგრამ ეს ტყუილია.

ჩვენ არავინ ვგატანს ძალას უარყოფით ჩვენი წარსული არალეგალური მუშაობა, პარიტიკრ ჩვენ მას ცტოვებთ მის შემდეგ, როცა შეგნებულად ერქმუნდებით მენშევიკების სიყალბეში.

ქუთაისის ყოფილ მარქსისტებს მეტად მტკიცე კავშირი გვაქვს ადგილობრივ კომკავშირებთან და ისინიც ამხანაგური თანაგრძობით გვიყვები დახმარებას.

დღეს მარტო ქუთაისის ორგანიზაციაში გაერთიანებულია 400 ყოფ. ახალ, მარქსიტი. მთელ საქართველოს დაარლებში სწარმოებს მუშაობა ბიუროების ხელმძღვანელობით. ამ ბიუროში შედის ახალგაზრდობის უფრო აქტიური ნაწილი.

ქუთაისის ყოფილ ახალ. მარქსისტთა ბიურო გაცხოველებულ მუშაობა აწარმოებს: ატარებს მოხსენებებს სხვადასხვა საკითხებზე, განსაკუთრებით ცხრაწლილგანში და ტენიკეკებში. ჯერჯერობით ჩატრდა ათი მოხსენება ქუთაისის დაარლებში. მომავალ თვეში მოხსენებები ჩატრებულნი იქნება ქუთაისის მახზის ყველა რაიონებში.

ჩვენი ამხანაგების საგრანობი ნაწილი მეცადინობს პოლიტიკურ წრეებში, რომელიც დაარსებულია სამხროკომიტეტის ხელმძღვანელობით. სადაც სწავლობენ მარქსიზმს და ლენინიზმს გამოცდილ და მომზადებულ ხელმძღვანელების საშუალებით.

გ. კარაბაი.

ბათუმის ყოფ. ახ. მარქსისტთა აბთონის თათბირი

ამსწინათ შესვდა ბათუმის ყოფ. ახალგაზრდა მარქსისტთა აბთონის თათბირი, რომელზედაც ახ. ნ. ლომჯარიამ მოხსენება გააკეთა შემდეგ თემაზე: „სოციალ-დემოკრატის იდეური პოზიცია და მარქსიზმი“. მომხსენებელმა გააშუქა კაპიტალიზმის მსვლელობა, სოციალ. რევოლუციის თეორია და სოციალ-დემოკრატის პოზიცია მუშათა კლასის რევოლუციონურ მოძრაობაში.

თათბირმა მოხსენების ირველი გამოიტანა შემდეგ რეზოლუცია: მოისმინა რა თათბირმა ახ. ნ. ლომჯარიას მოხსენება სოციალ-დემოკრატის იდეურ პოზიციის და მარქსიზმის შესახებ, აღიარებს, რომ სოციალ-დემოკრატია ეგრობაში მისი უიკურესი მემარტბენე ფრთის სახითაც კი დადავა მარქსიზმის საწინააღმდეგო პოზიციას მთელ რიგ მთავარ საკითხებში, ამიტომ ყოფ. ახალ, მარქსისტთა ბათუმის აბთონე გემობს სოციალ-დემოკრატის საწინააღმდეგო და არა მარტო საქართველოში, არამედ ევროპაშიაც; რადან სოციალ-დემოკრატია გარდაიქცა ბუფუტუზიულ წყობილების ერთეულ ძალით. ძალით.

მარქსიზმის ერთად-ერთ მატარებლად და დამცველად აბთონე მიანდა კომუნისტური პარტია, რომელმაც ლენინის მეთაურობით მტკიცე საფუძველი ჩაუყარა სოციალიზმის მშენებლობის საქმეს სამჭოთა კავშირში.

ახალგაზრდთა პედაგოგიკური ინსტიტუტი

აქართველის პედაგოგიკური ინსტიტუტის უპირტიო მოწვევთა მასიურ კრებაზე საქართველოში მენშევიკურ პარტიის განცხადებულნი საქმიანობის შესახებ მოხსენება გააკეთა ახ. გ. ხოჭორისმა. ახრთა გაცულა-გმოცვლის შემდეგ კრებამ ერთხმად აღიარა, რომ მენშევიკურ პარტიას წინააღიე გამოეცალა საქართველოში და ვერ ძოთ აქირისტანში. ერთად-ერთი დამცველი აქირისტანის მშრომელი მოსახლეობის, ქართველი ხალხის და სამჭოთა კავშირის მტურ ერებში ინტერესებისა არის კომუნისტური პარტია. აქირისტანის პედაგოგიკური ინსტიტუტის მოწვევებმა გემობს ამ პარტიის წინააღმდეგ არალეგალური მუშაობას და მოუწოდებს იმზე; ვინც ჯერ კიდევ განზე იყურება და ატარებს მენშევიკურ პარტიის იმდეს საზოლოდ ჩამოშორდეს ს.ს.დ. პარტიას და კომპარტიასა და ლენინურ კომკავშირთან ერთად იბრძოლოს სოციალიზმის განსახორციელებლად.

მატოულ ცხარაწლებს ყოფ. ახ. მარქსისტთა

თა კრება

აქირისტანის ქართულ ცხრაწლიდის ყოფ. ახალგაზრდა მარქსისტთა კრებაზე შესვდა 20 იანვარს ახ. ჩხარტვილიმა მოხსენება გააკეთა მენშევიკური პარტიის ოქტომბრის რევოლუციის წინააღიე წარბიებული ბრძოლის შესახებ. მომხსენებელმა აღნიშნა, რომ ქართველი ინგოვაცია იწვევა კაპიტალიზმის სასარგებლო მუშაობას, რომელიც ამით მუშათა კლასის ინტერესებს ღალატობს, ამ დროს—კი სამჭოთა ხელისუფლებამ აწირობებს სოციალისტურ მშენებლობას: აწინებს საქმენებს, ჰიდრო-სადენებებს და აუზებობებს მუშათა კლასის მდგომარეობას.

ქართულ ცხრაწლიდის ყოფილ ახალგაზრდა მარქსისტები გემობენ მენშევიკურ პარტიას, რად იმის თავის მუშაობით აძლიერებს კაპიტალიზმს და ცდილობს დაასუსტოს მუშათა კლასის რევოლუციონურ მოძრაობა. ამისთან ერთად აღიარებს, რომ სამჭოთა ხელისუფლებამ დაიბოძა მთელეები აქვს სოციალისტურ მშენებლობის საქმიანობა. ამისათვის მოუწოდებთ ყველა ამხანაგებს, რომლებიც ჯერ კიდევ არალეგალური მუშაობას აწარმოებენ. მოვიდენ პარტიასთან და ხელისუფლებასთან და ხელმეუწყონ მუშათა კლასის რევოლუციონურ ბრძოლას.

ფარილები პროვინციდან

ოზურგეთი. 13 იანვარს ოზურგეთში ჩამოვიდა აშხ. ო. კახიას შვილი, რომელმაც მოხსენება გააკეთა სამკოთა კავშირის საერთაშორისო მდგომარეობისა და ქართული ენოგრაფიის შესახებ. კლუბი სრულად გაიჭრა მსმენელებით.

მოხსენება გამოვიდა მეტად საინტერესო, ცნობებით მდიდარი, განსაკუთრებით მენეჯერული შთაბეჭდილის მოქმედებითა შესახებ. აუდიტორია დაუღალავი ყუჩაღებით უსმენდა მოხსენებელს.

მოხსენების შემდეგ ადგილი ჰქონდა მრავალგვარი შეკითხვებს რაზეც შრომა შრომა აღსანიშნავია ის ორი-სამი წერილობითი შეკითხვარეობითა მიზანი იყო მართლაც მოხსენებლის პიროვნების დამკვირება და საერთოდ გაცნობა მისი გზის დატოვებისა და ახალის არჩევისათვის. საშუაბაროდ უნდა აღინიშნოს, რომ კიდევ დარჩენილან ათათი ორჯოლა ბეკი პირიგენბა, რომელმაც არ უნდათ გაყოფიან სანამდელიც ანგარაში, თვალს იბრძალებენ უმარე ფაქტებზე, რომლებიც ცხადსკოფენ, ერთი შხიითი სოცილისტური მშენებლობას ჩვენ ქვეყანაში, ნაციონალური საკითხის სწორად გადაჭრის და მშრომელთა ხელისფულების დამყარებას; მეორე შხიითი, მენშევიზმის სრულად დადგარებას და ქართული ენოგრაფიის შეღავათა მეტად საბუნებრივო მოღვაწეობას ქართველ ერის მიზართ.

ახალგაზრდებიდან ილაპარაკა რამდენიმე აქტიუობისაკენ, რომლებიც მოუწოდებდნენ ამბანაგებს აქტიუობისაკენ.

17 იანვარს გვეყვია აშხ. ალფესი ხელადე, რომლის მოხსენებასაც სრული ინტერესით შევცემა ოზურგეთის საზოგადოება.

მას ილაპარაკა საერთაშორისო მდგომარეობაზე. შევესო მსმენელი ომის შემდეგ მოხდეს კომუნისტებიანი მოქმედებას და ინგლისის დროს ბურჟუაზიული ეგროპის გაერთიანების საქმეში სამკოთა რეპაბლიკის წინააღმდეგ, მუთითა იმ წინააღმდეგობებზე, რომლებიც ხელს უშლის ეგროპის ამ გაერთიანებას, რომ იმ იმედებზე, რომ დიდხანს ამაყრებას ეგროპის მუშათა კლასი სამკოთებზე.

მოხსენების მეორე ნახევარში აშხ. ხელადე მეგობრე მენშევიზმის გადაგარების საკითხს საერთოდ და ქართულ მენშევიზმის კრძოლ. გააცო მსმენელი რაკალი წერეთლის უკანასკნელი დროის უთანხმოება კორიანისათან სამკოთის შესახებ, დაახასიათა ნ. კორიანის წარსულში, ნ. კორიანია ამაყმად და აღინიშნა მასში ორბა გარდატეხა ნაციონალურ ანროვნებისაკენ. ბოლოს აშხ. ხელადე შეგხო 1924 წ. ნოემბერში არჩეულ თბილისის მუშათა კომისიის მოღვაწეობას, რომელმაც ფრადი დაყოფიერად უნდა ჩაითვალეს ჩენი ერის ცხოვრებაში და მოუწოდა ამბანაგებს აქტიუობისაკენ სამკოთა ხელისფულების სახარებლოდ.

მოკლე სიტყვებით გამოვიდნენ ამბანაგები: ისინორე ლომათიძე, ყ. ქარცივაძე, ო. ხომერკი, მ. ლოლოძე, და სხვ... ყველანი იმ აზრს გამოსთქვამდნენ, რომ დღეს სრულად ნათელია სამკოთა ხელისფულების მუშაობა მშრომელთა საკვილიდლოთ და გაუგებარია ბრძოლა მის წინააღმდეგ. ეს ბრძოლა უნდა აიხსნას ან სრული უმცებობით, ან ეწეწრა პირად ანგარაშით.

საზოგადოება მეტად მკაფაოელი დარჩა სერიოზული მოხსენებით. სასურველია დროამოსმებით ანგარა გამომეხსოვებელი მოხსენებელი იმართებოდეს ჩვენ მიყუჩებულ ქალაქში.

რ. რამიშვილი.

ოზურგეთი. 30 იანვარს ოზურგეთში შესედა ქალ: ფარულენში მცხოვრებ ახალგაზრდელთა თათბირი. თათბირის დასწყობი 20 ამბანაგი. განსახილველი იყო: 1) მო-

ხსენება ახალგაზრდელთა ორგანიზაციის შესახებ; 2) რწმუნებულების არჩევა სამხრეთ ბიუროსთან კავშირის დასაქურათ; 3) ეწრა „ახალი გზის“ გავრცელება და 4) პასუხისმგებელ კორესპონდენტების არჩევა ჟურნალისთვის.

მოხსენებებმა აშხ. კ. ლოლიძემ ცრკლათ დაასურა. თა ახალგაზრდელთა ორგანიზაციის მუშაობა წარსულში და ეჭლა. ახლად, აღინიშნა ამბანაგების უმცებობის პასუხობა და გულგრილობა ორგანიზაციულ მუშაობაში და მოუწოდა უფრო მეტი აქტიუობისაკენ. შეუთო რა ჩვენ ეწერა „ახალი გზის“ არსებობას,—გამანართა რომ საჭიროა რომ მას ყველა ჩენი ამბანაგი კითხულაბდე, და აერკლებდეს. მოხსენების გარემო კამათში მონაწილეობა მიიღეს აშხ. თ. ჩხაიძემ, რ. რამიშვილმა, და ს. თალაკვაძემ, ისიდ. კვეციანტიჩიძემ, ბ. ლლომბაძე და სხვ. დასასრულთ, თათბირმა აირჩია რწმუნებულებანი: აშხ. პოლ. იმეჭვირელი და ს. მიქატაძე. პასუხისმგებელ კორესპონდენტებანი: ვლ. ბურჭულაძე, რ. რამიშვილი, იეს. ხი სალუქვაძე და ყ. ქარცივაძე.

ვ. ბურჭულაძე.

მანო ოძელაშვილის განცხადება

საქართველოს გასაბჭოებამდის მე ვითოლებოდა სოციალ-დემოკრ. მუშ. პარტიის წევრად. გასაბჭოების შემდეგ, ასე იგი 1921 წლიდან, მე არავითარი აქტიური მონაწილეობა არ მიმიღია არც ერთ ანტისაბჭოთა პარტიის არაფედალურ ორგანიზაციაში, არცხელე ხელილფულების წინააღმდეგ და პირიქით, მუდამ ცდილობდე: ხელი შემეწყო სამკოთა ხელისფულებისათვის ქვეყნის მშენებლობაში. ჩადანც თანდათან ერწმუნებდებოდი, რომ ამ საბჭოთა ხელისფულება უფრო ენერგულად იცავდა მშრომელი ხალხის ინტერესებს და იცავს დიდხანს, ვიდრე თავიანთი ბატონობის დროს ყოფილი „სოციალისტური“ პარტიები საქართველოში; ეს ჩემი აზრია უფრო ნათლად დადასტურდა მას შემდეგ, რაც საზოგადოარეად ვახიზნულმა ქართველი ენოგრაფის ოლდერემა მოაყვებს 1924 წლის ავგისტის გამოსვლები, რომელმაც მოაყვანა ჩენის ერს უდიდესი ზარალი, მაგრამ ამ ხალხმა არ იქმარა წარსული შეცდომები და ამ უკანასკნელ დროს კიდევ მოგვეცილნა ნ. რამიშვილის მიერ გადამოგზავნილ დამლუგველ დრეკტივებით, და უარეს სახიფათო მომავალს უქადის ქართველ ერს.

ყველა შემო საბუთების გათვალისწინების შემდეგ, გწვევტ უკვედგარ კავშირს, ყველა იმ ხალხთან და პარტიებთან, რომელნიც ასე უდიდრად ეპყობიან მშრომელ ხალხის ინტერესებს და ედგები რა საბჭოთა ხელილფულების პლატფორმაზე, ვეცდები ჩემი პატარა ახალგაზრდული ენერგიით და გამოცდილებით ხელა შეუწყო მუშურ-გლებურ სახელმწიფოს ქვეყნის აღმშენებლობაში და საბოლოო მიზნის განხორციელებაში.

ვანო ოძელაშვილი.

ფარადაშვილის განცხადება

საქვეყნით ცეცხლები, რომ მე არასდროს არავითარ პარტიაში არ მიმუშავია და არც ვმუშავებ, მუდამ მომხრე ვიყავი და ვარ საბჭოთა ხელისფულებისა, რომელმაც დაამყარა კავკასიაში მცხოვრებ ერებს შორის სრული სოლიდარობა და მტკიცე ხელით განაძლიერა აღმშენებლობითი მუშაობა ჩვენ ქვეყანაში.

გ. ფარადაშვილი.

საბარდაშვილი კოლუპკი